

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in prazniki.
Tisakov: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, priljubljeno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan K 120.—	celoletno „ „ „ „ K 140.—
polletno „ „ „ „ 60.—	polletno „ „ „ „ 70.—
3 mesečno „ „ „ „ 30.—	3 mesečno „ „ „ „ 35.—
1 „ „ „ „ 10.—	1 „ „ „ „ 12.—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 50% po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vredniti „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, L. nadstropje,
Telefon št. 34.

Seznam sprejema se podpisane in zadostne frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.
Poština pavžilirana.

Koroška glasovalna cona A in B.

V Celovcu so si že v laseh in si-
cer zmerni, pametni Nemci in nem-
čurska klika, ki se še drži pri »Stim-
m« in najumazanejši cunji pod
solncem. »Kärntner Landmann-
schaft«. Pred nekoliko dnevi naslo-
vili so spomenico prof. Lutz, (pristen
Tirolski Nemci) in drugi, za katerimi
stoji 80% vsega prebivalstva v coni
»B«, na interelirano komisijo v Ce-
lovcu prošnjo, da ta kaj ukrene proti
vladajoči kliki v Celovcu, katere je
prav za prav kriva, da vladajo tam
neznosne razmere, ker se neče nika-
kor sprijazniti z mislijo, da bi se tudi
cona »B« priključila k Jugoslaviji, s
katerim dejanjem bi bilo takoj konec
bedi, katero trpi nedolžno prebival-
stvo, ki je po veliki večini za prikljo-
pitev.

Prebivalstvo cone »B« ve prav
dobro, da je mogoča edina ta rešitev
ali pa postati suženj v Avstrijski dr-
žavi, ki bode prej ali slej tvorila ko-
lonijo tuje države, v kateri o svobodi
in udobnem življenju ne bode ni go-
vora morda nikdar več. Prebival-
stvo ve, da se dosedaj v Jugoslaviji
še nobenemu Nemcu ni skrivil las in,
da uživajo iste ugodnosti, kakor vsi
drugi jugoslovenski državljani. Od-
pustil iz službe se ni nobeden, kdor
ni sam zahteval, ušel ali se pa so-
vravno ponašal proti državnim od-
redbam. Ljudstvo sedaj tudi ve, da
Jugoslovenci, pa bili to Srbi, Hrvati
ali Slovenci dosedaj še niso nobene-
ga pojedli, čeprav se jim je lanske
leto, ko se je bližala jugoslovenska
armada, po gotovih hujškah govori-
lo naj beže, ker jugoslovenski vo-
jaki žro žive otroke in onečastajo
ženske.

Tega vsega se danes ljudstvo v
coni »A« in »B« dobro zaveda pa
se je radevolje pridružil prof. Lu-
tzu i. dr., ki so si vzeli za nalogo se-
danjo celovško vlado, — ki vlada sa-
movoljno brez obzira na levo in
desno — strnoglaviti in podvzeti
vse, da se rešijo sedanega nezno-
nega stanja, ki jim da na izbiro od-

ločiti se za Jugoslavijo. Annabichl
(Celovško pokopališče) ali kolonijal-
no suženjstvo. Seveda so celovski
kričaji, — katerim je malo mar se-
daj za ljudski blagor, dokler se na
Dunaju tiskajo lahkoumno milijarde
papirnatega denarja in dokler se pri
aprovizaciji še kaj dobi samo za
nje, čeprav je to namenjeno za vse
prebivalstvo — vzdignili grozen
hrup proti prof. Lutzu i. dr., so za-
htevali po klaverno obiskanih sho-
dih, da se prof. Lutz takoj odstavi,
ker bode počeli v protivnem slučaju
dijaki s stavko oziroma ga s silo od-
stranili. Od vsega tega se pa še do
danes ni nič zgodilo, kar je pač ja-
sen dokaz, da stoji ogromna večina
prebivalstva na strani prof. Lutza,
ki je postal naravnost narodni svet-
nik vsled njegovih dejanj, a je tudi
obenem dokaz, da se zadnje ure vla-
danja klike okoli »Freie Stimmen«
in »Kärntner Landmannschaft« bli-
žajo z brzini korakom. Tragikome-
dija na Koroškem se bliža koncu in
kakor vse kaže, podvzelo bode pre-
bivalstvo cone »B« na svojo roko
plebiscit in se bo, če bo treba s silo
priključilo Jugoslaviji. Karakteristi-
čno je tudi dejstvo, da v javnih loka-
lih pravi Nemci iz G. Štajerske, Ti-
rolske in N. in G. Avstrije zasmehu-
jejo nemčurje in jim pravijo: Kaj
se boste toliko notegovali in ešofirali
za nas, ko je nam vseeno v kateri dr-
žavi živimo, a vam gleda Slovenec
izza vrata in tudi ta zemlja je zgo-
dovinsko dokazano Slovenska zem-
lja, a vi vsi ste slovenskega pokolje-
nja: vaši starši niti nemško ne zna-
jo. Tako izleđa danes v coni »B«. Pri-
pravitelji bomo morali nekoliko vla-
kov živiti, ki bodo takoj odmahali
proti Celovcu, ko se definitivno prebi-
valstvo cone »B« odloči s prof. Lu-
tzom na čelu za prikljoitev k Jugo-
slaviji, a potem bi se morla odpreti
tudi meja za ostale Korošce, da se
jim pomaga iz obupnega stanja.

T. V.

T. G. Masaryk.

Sedemdeset let!
Čeho - slovaški narod slavi sedem-
deseti rojstni dan prvega predsednika
svoje republike, sedemdeseti rojstni
dan prvega svojega učenjaka in enega
največjih mož svetovne zgodovine.
Učitelj svojemu narodu, ki je bil
ta poduka najbolj potreben, je bil Ma-
saryk svojemu narodu obenem rešitelj.

ker mu je zarislal edino pravo pot za
bodočnost. Učitelj in voditelj pa je bil
obenem tudi vsem drugim Slovanom.
Njih vneti zagovornik, njih buditelj in
neustrašen branitelj. Vodja je bil svo-
jemu narodu v najtemnejših dneh nje-
gove zgodovine, sam brez doma, obso-
jen na smrt, je zbral svoj narod in ga
navduševal za boj, k vztrajanju in od-

poru proti sovragu. Iz njegovega duha
so se zbrale češke legije na vseli kon-
cih sveta ter potegnile za seboj nešteto
drugih slovanskih narodov. Čete pod-
jarmljenih, tlačanih in ponižanih nar-
dov v tej svetovni vojni so v svojem
prvem izvoru njegovo delo.

Kakor pa je Masaryk imel ves čas
svojega delovanja pred očmi koristi in
potrebe svojega naroda, tako je opazo-
val razvoj svetovne zgodovine tudi z
višjega in širšega vidika ter si je za-
stavil nalogo, da izvede združenje Slo-
vanov, ki so bili razkosani plen tujčeve
grabežljivosti. Naravno, da mu je to
stremljenje rodilo obilo sovražnikov in
da je bil v državi, ki nikdar ni hotela
biti pravična Slovanom, izpostavljen
najhujšemu zasledovanju. Delo, katero
je začel v tem smislu, mu ni uspelo, in
morda so bili dnevi, ko je v Petrogradu
spoznal, da je Rusija prenehala
igrati vodilno vlogo v svetovni vojni,
najtemnejši v njegovem življenju. Ona
Rusija, na katero se je oziralo vse pod-
jarmljeno Slovanstvo, je bila brezmoč-
na in brez volje. Obupal ni. Sklenil je,
naložiti svojemu narodu nalogo, ki je
zdržala rusku velikano s pleč. Leta
dela in trpljenja v tujini, upanja in raz-
očaranja so sledila, a Masaryk ni klonil.
V mladeniškem poletu svojega
duha se je osmelil celo upati, da more
prinesiti češki narod svobodo in zmago
tudi zaslepljenemu ruskemu narodu.

Zgodovina pa je hitela dalje in
prehitela celo njega, da je ostal ta ne-
gov cilj nedovršen. Dosegel na je za
svoj narod in z njim za večino drugih
Slovanov, kar je bil njegov cilj od vse-
ga početka, svobodo.

S to zavestjo je prestopil prag sta-
roslavnih Hradčanov, ne kot vladar
čeho - slovaškega naroda, marveč kot
njegov voditelj, njegov učitelj, njegov
mučenik in njegov osvoboditelj. Clo-
vek iz naroda je stopil na čelo svojemu
narodu, da nauči svoje ljudstvo, kako
naj se vlada samo.

Še se mu niso izpolnile vse želje,
še ni zavladala libeuzen med vsemi
brati kovača plemena. Še se prikazujejo
nesporazumljenja, tudi sovražstvo se
hoče ukresati tu in tam, a filozof Ma-
saryk ve, da pride čas, ko bo tudi
zadnja ovira premagana in bo stopil
Slovan mogočen med druge mogočne
narode.

Ves svet ga pozna dr. T. G. Ma-
saryk, sina slovaškega kovača in kočij-
jaža na nekdanj cesarsko - avstrijskih
posestvih v Hodoninu na Moravskem.
Ze otroška leta so mu potekla zelo po-
la izprememb. Prva svoja leta je mo-
ral pomagati doma v kovačiji, potem je
prišel na realko v Husovici, kjer je
ostal tri leta, a se je vrnil na očetov
dom in za kovaški meh, kjer je ostal
dve leti ter vmes pomagal učitelju na
ljudski šoli, kjer je prei sam trgal hla-
de za učitelja naj bi se izučil mladi
Tomaž, toda to mu ni bilo usojeno. Po-
skušal se je v kovaštvo in ključavni-
čarstvu, a kmalu odložil ključavo in kle-

šče ter vzel zopet v roke knjige. Od
leta 1866, naprej ga vidimo zopet na
srednjih šolah, ki jih dovrši l. 1869.
Leta 1872. je vstopil na vseučilišče ter
končal svoje študije leta 1876. nakar je
odšel v Nemčijo, da se pripravi za filo-
zofsko fakulteto. Že dve leti nato je ha-
bilitiral na dunajskem vseučilišču ter
se isto leto tudi poročil z Američanko
mis Charley Gorriue iz Brooklyna.
Štiri leta pozneje je bil pozvan na če-
ško vseučilišče v Prago.

Na češkem vseučilišču se prične
pravzaprav Masarykovo delovanje. L.
1882. pomeni pričetek njegovega dela
za narod, kateremu je bilo posvečeno
nato vse njegovo delovanje in vse nje-
govo življenje. Izpočetka se je vglobil
v svoje študije ter se omejil na opazo-
vanje in filozofično razmišljanje. Ko
pa je spoznal jedro pogreškov, ki niso
dali njegovemu narodu uspehi in zavze-
ti mesto, katero mu je slo po zgodovini,
žilavosti in nadarjenosti, je stopil pred
svoj narod kot njegov učitelj. V tem
svojevstvu si je iztekel največjih zaslug
in je položil tudi temelji za vse svoje
poznejše delovanje. Javno sicer izpo-
četka v politiki ni nastopil, zbral pa je
okrog sebe celo vrsto enakomislečih
mož, ki jim je bilo socialno delo in de-
mokratizem ravno tako pri srcu, kakor
njemu samemu. Imeli so svoj časopis,
a Masaryk je bil vodja in duševni oče
vsega tega kroga, ki si je nadel nalogo,
da korenito reši češko vprašanje.
Leta 1891. je vstopil tudi v avstrijski
parlament, a ga je zapustil že dve leti
pozneje. Ko je pozneje ustanovil svojo
realistično stranko, se je dal še enkrat
izvoliti v parlament ter je tam zastopal
ne samo specialno češke interese,
marveč se je postavil tudi za pravice
drugih tlačanih narodov in je neizpro-
sno bičal hinavsko in krivo politiko

vseh avstrijskih vlad, ne morda, ker
je upal, da te vlade spreobrne, marveč,
da celemu svetu pokaže, kako trhlja je
stavba, v kateri smo bili takrat prisil-
jeni živeti. To je avstrijska vlada prav
dobro razumela, zato ga je sovražila
do skrajnosti in ko se je začel svetovni
svetovne vojne šel podučit v Nemčijo,
Švico in Italijo o izgledih za bodočnost,
mu je onemogočila povratek s tem, da
mu je odvzela poslansko imuniteto ter
ga na ta način prisilila, da ostane v
inozemstvu. Hotela je zadeti glavo če-
škega in slovenskega gibanja in izko-
pala si je samo grob.

V čas Masarykovega političnega
delovanja padejo njegovi odločni nasto-
pi tudi za naš narod, tako njegov go-
vor o Bosni in Hercegovini, njegov na-
stop v hrvatskem veleizdajniškem pro-
cesu, njegov nastop v zloglasnem
Friedjungovem procesu, opetovana nje-
gova razkritja v goljufivi avstro-ogr-
ski diplomaciji. V to dobo spada nje-
govo delo med balkansko vojno in nje-
gov neustrašen nastop proti avstrijs-
skim državnikom, ki so ob koncu bal-
kanske vojne izgrali več kot dvoumno
vlogo, tako zlasti v Prochazkovu aferi
in v številnih vrašanih glede Albanije.

In kaj bi govorili o njegovem delo-
vanju med vojno. Njegova pota po
Nemčiji, Švici, Italiji, na Francosko,
Angleško, v Rusijo, skozi Sibirijo na
Japonsko in v Ameriko, njegov povra-
tek v Evropo, zmagovalne čeških legij,
vzihanje jugoslovenskih legij, pozalania,
razpad centralne Evrope, razpad spe-
cialno Avstro - Ogrske, in vstajenje
Poljske, Čeho - Slovaške, Jugoslavije,
novejši je bil zvršen, če ne kot oseba,
če ne neposredno, vendar kot iniciator
in duševni oče, on, dr. T. G. Masaryk,
predsednik čeho - slovaške republike.

Pakt dr. Korošca z radikali radi valute.

(Vrednost krone definitivno za tri četrtine zmanjšana.)

Včerašnji »Slovenec« se kar
otresa valutnega vprašanja trdijo,
da je demokratska vlada določila
relacijo 1 : 4. Ko smo v sobotni šte-
vilki »Slovenskega Naroda« napisali
članek »Klerikalci na tem, da izdajo
slovenske gospodarske koristi«, smo
dr. Korošcu predhivali dvojno
lro. Neposredno predno je odstopi-
la demokratska vlada, je namreč dr.
Koroševa stranka v »Slovencu«
preklinjala demokrate, češ, da hočejo
slovenskemu narodu ukrasti tri čet-
rtine denarnega premoženja, ako se
določi relacija 1 : 4. To stoji in upa-
mo, da »Slovenec« temu ne bo opo-
rekal. Istočasno pa se je v Beogradu
dr. Korošec pregovarjal z radikali
za sestavo nove vlade na podlagi,
da ostane razmerje 1 : 4 končno
veljavno. Predno je stopil v vlado, se

je dr. Korošec obvezal radikalcem,
da bodo on in vsi poslanci njegovega
parlamentarnega kluba glasovali za
razmerje 1 : 4 in le pod tem pogojem
je prišel v vlado. Podpisal je vse, ker
se mu je mudilo, da pride na vlado.

Ali ni to postopanje dr. Korošca
dvoilično in hinavsko? V Beogradu
se obvezuje, da bo glasoval za raz-
merje 1 : 4, istočasno pa pusti v
Ljubljani zmorjati demokrate s tato-
vl, češ, da so ukradli slovenskemu
narodu tri četrtine premoženja, ker
so za razmerje 1 : 4. Ali ni hinavšči-
na, predzna hinavščina, predzna
radi tega, ker dr. Korošec je vedel,
da bo v kratkem razkrinkan. Dr.
Korošec je sicer bil v Susteršičevi
šoli, vendar niti od njega se ne spo-
minjamo, da bi slovenski narod tako

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dalje.)

Ako bi mogli tisti suhokraki, razkuštrani
mramorni možje na Robbovem obelisku, kjer
že od l. 1752. brez prestanka izlivajo vodo iz
svojih vrčev v vodnjakov kotel, pripovedovati
svoje doživljaje pred Divjim mozem, bi zvedeli
pač marsikaj zanimivega iz pozabljene zgo-
vine naše idilske Ljubljane.

Tistega dne pa se je začelo novo hi-
storično poglavje; zato bodi zabeleženo, da je
bilo v soboto, dne 18. februarja 1797. leta po-
poldne.

Na stolpu cerkve sv. Nikolaja je pravkar
odšlo pet, ko sta po Slonovi ulici z velikim
hrupom priropotali dve ogromni kočiji. Na vi-
sokih, silnih kolesih so počivala debela in čudno
zvita peresa, na njih pa je kakor ladja plavala
ter se zibala pravcata soba. Večja spodnja po-
lovica je bila iz gladkega, črno popleskanega
tesa, zgornja polovica in streha nad njo pa iz
debelega črnega usnja. Da je mogel Slovek
zlesti v to kočijo, je bilo treba stopnic. Visoke
duri so imele dokaj majhno okno, a steklo je
bilo mogoče zastreti in zapaziti proti vetru in
mrazu z debelo klobučevino.

V tej karosi se je dalo živeti. Na kipečih
blazinah je mogel potnik sedeti ali ležati in

spati; svileni zastorji, zrcala, sličice, mizice in
police so pomnoževale občutek velike udob-
nosti.

Dvoje parov močnih konj, ki sta ju jez-
dila dva okozuhana služabnika, je v lahnm
diru peljala karosi. Pred njima in za njima so
jezdili paroma huzarji v modrih uniformah. Vse
prsi so se jim svetile od zlatih port in gumbov.
Preko leve rame jim je koketno visela atila s
širokimi obšitki iz krzna za vratom in za
pestjo; na glavi so nosili visoko, navzgor raz-
širjeno čako, ki jo je krasila ob robu za rozeto
zatakljena in trdo navpij stoječa črnozolta
perjanica. Preko prsi jim je visel od desnega
boka preko leve rame bel širok bandelj, okoli
pasu se je vil črn usnat pas, ob njem pa se je
zibala in nihala široka nožnica z brušenim pa-
lašem. Na živoredeh šabrahah, ki so pokrivali
konjske hrbte, so bila z jermeni privezana
sedla, v njih pa so sedeli mladi, zarjaveli hu-
zarji.

Ko so tako z velikim hrupom in truščem
dirjali po Slonovi ulici, se je odprlo tu na desni,
tam levi okno in so gledale nanje lepe oči zla-
tolase ljubljanske žene ali dekleta. Toda hu-
zarji so bili mrki in nobeni lepih radovednic se
niso nasmehili. Zakaj utrujeni so bili in so
jedva še vzdržali na svojih konjih. Nemo so
jezdili čez Špitalski most in skozi tesno, mrač-
no Špitalsko ulico.

Pred Divjim mozem se je izpreved usta-
vil. Stojnik in podčastnik, ki so dospeli jedva

uro prej, so pred hotelom togo stoječi saluti-
rali... kočija je počasi izginila v vežo, za njo
pa sta podčastnika zaslonila velika vrata.

Bliskoma se je razširila po Ljubljani vest:
Nadvojvoda Karel, cesarjev brat, je do-
spel!

Nadvojvoda, zmagalet Francozov pri
Ambergu, Würzburgu, ob Reni, hrabri kroti-
telj krvočolnih morilcev francoskega kralja in
kraljice, rešitelj Nemčije, največji ponos in naj-
zanesljivejša nada Avstrije, je prevzel vrhovno
poveljništvo nesrečne avstrijske armade v se-
verni Italiji!

»Kamorkoli je doslej Karel prišel, povsod
je spremljala zmaga zastave njegovih regimen-
tov. Bog mu daj tudi na Laškem premagati re-
volucionarne tolpe in nas rešiti nadlog! Naj
premagata se generala Buonaparta, in mir in do-
br se vrmeta zopet v nesrečno Evropo!« so si do-
povedovali Ljubljancje, ki so čitali časopise.
In s prižnice v šenklaški cerkvi so slišali mi-
nulo nedeljo, kaj so današnji Francozi!

»To so le še podivjane črede požigalcev,
razbojnikov in morilcev. Današnji Francozi so
izrodki krvosramnih zvez resničnih peklenjskih
hudičev, vlačug in coprnici. Vodi jih od zmage
do zmage sam Antikrist, ki se je včlovečil v
Buonaparta. Vsi dobri katoličani, vsi cerkvi in
Bogu udani plemiči in plemkinje, pa tudi pri-
ročni krščanski poštenjaki vseh stanov so zbe-
žali pred temi potomci Satanovimi. Z grozo in
studom ostavljajo nesrečno Francijo. Nobene

stvari se ne dotakne zvest katoličan, ki so jo
rabili ti peklenjski izmečki. Kamorkoli so prišli
francoski vampirji, povsod so krvaveli kipi
svetnikov, so jokale slike Device Marije in so
se odpirale rane Kristusove...«

Ampak nadvojvoda Karel, pobožni junak
krščanstva, najzvestejši sin katoliške cerkve,
blagoslovljen od papeža Pija VI., spremljan od
gorečih molitev milijonov in milijonov duhov-
nikov in vernikov ter obdan od brezmejnega
zaupanja vseh nemških in avstrijskih državlja-
nov, on užene s pomočjo Boga in Marije tudi
satanskega pritlikavca s Korzike.

In nocoj so doživeli brumni Ljubljancje
srečo, da vidijo iz obličja v obličje mladega
heroja Karla, vojskovodjo, ki mu ni nihče enak.
Od vseh strani so se zbirali ljudje in okoli vo-
dnjaka pred Divjim mozem so stale skupine in
zrle v razsvetljena okna navzgor.

Nepričakovano so se odprla hotelska
vrata, in iz veže sta planila dva huzarja na ko-
njih. Za njima se je pojavila zaprta Rechter-
jeva kočija, ki pa sta jo peljala vojska konja.
Na kozlu je sedel liviran kočijaž in poleg njega
lakaj posebno nadutega držanja.

Ljudje so osupnili in se umaknili.

V kočiji je sedel mlad mož v generalski
uniformi. Dolgo, ozko, otožno lice in debela
spodnja ustnica sta izdajala, da je gladko obriti
general z belo vlasuljo in čopom lotariški
Habsburgovec.

predzmo hinavsko vodil za nos. Učenec je prekosil svojega mojstra! Radovedni smo, ali bo »Slovenec« branil in kako bo branil to Koroško dvočlono. Poudarjati moramo, da tu gre samo za dejstvo, da je dr. Korošec sklenil z radikali pakt, ki se glasi, da bo glasoval za razmerje 1:4. Ali je to res ali ne, vprašamo »Slovenca«.

Rekrutacije koristijo samo v toliko, da se razkrinka hinavščina, kar se je v tem slučaju v polni meri zgodilo. V valutni stvari, ko se gre za krvave prisilke našega kmeta in sploh malega človeka, moramo pa vrh tega tudi gledati, da se ne zgodijo nove krivice.

Seja glavnega odbora Narodne Banke v Beogradu od dne 1. marca t. l. je posvetila v temne kote klerikalno-radikalnega valutnega pakta. V tem paktu tiči še mnogo večja opasnost, kakor razmerje 1:4.

Po starem Veljkovičevem načrtu je bilo namreč v členu 6. določeno, da se bo s posebnim zakonom določila vrednost krone. Prvotni načrt dr. Veljkoviča je bil sicer ta, da so stari srbski dinar obdržali svojo dosedanj vrednost in v tem slučaju se bi zmanjšala vrednost krone za tri četrtine. Temu načrtu se je pa pripravi minister dr. Kramer in je imel popoln uspeh, ker je Veljkovič sprejel njegov predlog, ki se glasi, da se vrednost krone in dinarja kasneje določijo.

Veljkovičeva valutna naredba je torej dala parlamentu popolnoma

proste roke glede vrednosti krone. Parlament bi mogel po Veljkovičevi naredbi določiti, da ima krona isto vrednost, kakor pred vojno, to je, da gre na 20 K 6 gramov zlata. Na ta način ne bi lastniki krone ničesar izgubili. Seveda bi bil dinar avtomatično štirikrat več vreden, kar pa nas nič ne moti, kakor so zastopniki vseh naših gospodarskih organizacij izjavili. Dr. Korošec pa je sklenil s radikali pakt, da bo vrednost krone končno veljavno za tri četrtine zmanjšana. Dr. Korošec se je radikalcem obvezal, da bodo oni in vsi člani njegovega kluba glasovali za to, da srbski dinar obdrži svojo staro vrednost in da se vrednost krone avtomatično za tri četrtine zmanjša.

Demokratski poslanci so stali vedno na stališču, da mora krona obdržati svojo vrednost, kakor jo je imela pred vojno, pač pa da se sme vrednost dinarja povečati. Dr. Korošec pravi temu nasproti, naj se vrednost krone za tri četrtine zmanjša. To je velika razlika med nami in klerikali, ki so hujskali narod proti nam, češ, da krademo ljudstvu premoženje, sami pa so z lahkimi srcem izdali koristi našega naroda ter podpisali pakt, da se vrednost krone za tri četrtine zmanjša. K temu paktu jih ni vodila želja, da bi uredili finančne in valutarne prilike naše države, ampak samo njihovo nepremagljivo poželjenje po vladi. Kaj njim mari, ako podležejo finančne breme, kaj njim mar za prihranke ubogega človeka, samo da so na vladi.

Joso Jurkovič:

Nova faza.

Navzlic vsem uradnim in neuradnim dementijem je danes skoro gotovo, da se pripravljajo mirovna pogajanja med svetovsko Rusijo in ostalo Evropo. Uvertiro bo ali je že začela Anglija, ker se boji za svoj Vzhod in je tudi najmanj bizantinska v svojih zunanjih odnosih.

Pod kakim pogojem se bodo začela in zlasti končala ta pogajanja, se da samo ugibati. Če bi odgovarjale dejstvom vesti, da je Rusija n. pr. pripravljena plačati 60% svojega dolga z zamudnimi obrestmi vred, da se odpove vsakemu vmešavanju v notranje razmere tujih držav itd., bi to pomenilo kapitulacijo boljševizma vsaj v tem oziru, da ga ne bi bilo več smatrati kot nekaj čisto novega, ampak samo kot nekoliko močnejši val, ki je prestopil bregove razvoja in se v gotovi razdalji uravnal v normalno strugo. To ne bi značilo razdobja, ker je ostala kontinuiteta s preteklostjo in bi se s tem ubil boljševizem sam v svojem žarišču. Nada, da bi se boljševizem še le potem začel prav širiti, ko ne bo več Rusija odrezana od ostalega sveta, bi ostala samo — nada, kajti ideje, ki so kdaj vstvarjale nova svetovna naziranja in s tem nove kulture, niso poznale kompromisov, in če ne veruje vernik popolnoma — oploh ne veruje! Kdor pa je prepričan o resničnosti svoje ideje, se ne spušča v kompromise, ker prepričan ne pozna kompromisov.

Ce pa se spušča Evropa in ostali svet z boljševiki v pogajanja in pusti obveljati njih principe — bodisi tudi samo na Ruskem — če torej samo formalno ugotovijo, da je prenehalo vojno stanje, potem je svet kapituliral pred boljševiki in je treba samo gledati, da se podre stari svetovni nazor s kolikormogoče majhnimi žrtvami. Druga izhoda tukaj ni. Kajti vse filozofiranje, da se bodo pri stalnem dotikanju obrusili robovi dotikačih se ploskev, je najmanj — navno. Če se vzdrži boljševizem v Rusiji, je to vsaj za današnje pojmovanje nov svet, nasproti kateremu je stari neusmiljeno obsojen na smrt. Ko se je porodil pojem narodnosti in postal evropsko naziranje, je nastala današnja Italija in Nemčija in se je morala razbiti Avstrija, ki je predstavljala stari svet, da si se je — morda nezavestno — oklepala svojih zaveznic, da bi se pomladila ob njih.

S tem odpade potem vse debatanje o upravičenosti ali neupravičenosti diktature proletarijata, kajti pri takih novih gibanjih igrajo voditelji razmeroma majhno vlogo. Njih veličina je v tem, da instinktivno spoznajo novi tok in ga vodijo, in če gre ta tok nasproti diktaturam, se pač ne da pomagati — nobena nova vladavina se ne more dolgo vzdržati proti volji ljudstva. In če se diktatu-

ra vzdrži, je to znamenje, da jo hoče ljudstvo.

Katera teh dveh premis je prava, ali so namreč kapitulirali boljševiki ali Evropa, se bo kmalu videlo. Povdariti pa je treba, da popuščala lahko Evropa mnogo v svojih principih, boljševiki pa ne smejo nič. Če hočejo biti namreč to, kar trdijo, da so: ustvaritelji nove kulture in novega svetovnega naziranja. Tukaj morajo biti svetopisemski kratki da — da, ne — ne!

Ce je iztegnil roko v spravo boljševizem, potem nima pomena, da bi se preiskovalo, kaj ga je prisililo k temu koraku — glavno je, da si je zadržal s tem sam vrh okrog vratu. Če pa je šla beračiti Evropa — in zlasti zmogovita Ententa — je vzrok samo eden, in ta je njen spor z Ameriko. Ko je odšel Wilson iz Evrope, je bilo Angliji in Franciji na tem, da spravita kolikormogoče brez hrupa z dnevnega reda jadransko vprašanje. In vsakokrat, ko se je vprašanje načelo in začelo vzbujati hrup, ki bi se lahko slisal onkraj morja, so ga odložili za nekaj časa in skušali s tem počasi deinteresirati Ameriko. To je bilo sicer kolikortoliko dobro kalkulirano, vendar preonostransko. Amerika je najbrž res zgubila še tisto trohico zanimanja, ki ga je imela za jadransko vprašanje, na drugi strani pa se bližajo volitve. Wilson hoče nastopiti kot kandidat in ne sme zdaj pasti na kolena pred Evropo, ki jo je po ameriškem mnenju rešil pred Nemčijo in jo bo treba reševati pred gladom. Mnogo, žalbog premočno je popustil pri tajnih posvetovanjih od svojih principov, v javnem konfliktu pa ne sme odnehati. Anglija in Francija pa sta šli v svojem zavezništvu z Italijo tako daleč, da je pot nazaj skoro nemogoča, če nočeta zavdati težkega udarca svojemu prestižu. S kakim namenom je šla zlasti Francija tako daleč, ne spada sem. In zato je gotovo, da pomeni ponudba miru sovjetski Rusiji, — če niso namreč prosili boljševiki za mir — da računa Antanta s tem, da bo Amerika definitivno obrnila Evropi hrbet in skuša dobiti Antanta za to ekvivalent v Rusiji. Bodisi torej, da prosijo za mir boljševiki, bodisi da prosijo Antanta, gre pri ponudbi za materialne stvari in se popolnoma pušča v nemar idejna stran, ki bo v tem slučaju edino merodajna in popoln poraz za enega ali drugega.

Ko se je začela vojna, se je trobilo v vse štiri strani sveta, da to je jeklena kopa, ki bo prišlo iz nje večstvo moralno preorojeno. Prepoved se kaže v — verižništvu, tatvinah in ropih. Sredi vojne je prišel iz Vzhoda glas, ki je oznanjal zarjo nove kulture. Ali se bo izkristalizirala v — malkontentstvo? Tudi tu je prišla obtežilna preizkušnja in kmalu bomo videli, pri čem smo.

Iz Bosne i Hercegovine.

(Od našeg redovitog dopisni'a.)

U Sarajevu, koncem februara. Za potpuno nacionalnu autonomiju primorskih Slovenaca.

U reviji »Sava«, što je u Sarajevu izdaje g. I. Fran Knaflić, izišao je

interesantan članak pod naslovom »O našoj koži.« Čija je tendencija interesovati slovensku javnost. Pisac razlaže svoje misli otprilike ovako: Za nas je irrelevantno, ako se v Primorju prihvati sadanja demarkacijska linija ili Wilsonova crta, ako mo-

ramo da na svaki način gubimo po-
sve Trst i Gorica. Mi mi mogli žrtvo-
vati i ono nekoliko sela, doli Italiji
teritorijalnih koncesija, ako nam se
zajamči potpuna nacionalna auto-
noma primorskih Slovenaca i Hrvata.
Bolja je, da izgubimo jednog Slove-
nca kao državljanina nego deset njih
nacionalista. Bez kontrole Saveza
naroda t. j. bez nacionalne auto-
nomic potajljacit će se na tisuće na-
šega naroda u Primorju i u Istri.
Jadransko pitanje ne može definitiv-
no riješiti pariska konferencija. Rje-
šavaće se u budućnosti i to uz učes-
tvovanje Rusije. Realni političari
gledaće danas da stvaraju uvjete, uz
koje bi se mogla održati do toga do-
ba nacionalna svijest u okupiranom
području.

Štadlerovština. — Hrvat i Slovenka
vjenčali se u srpskoj crkvi.

Poznati frankovac katolički žup-
nik Bekavac u Sarajevu, komu je
pred nekoliko mjeseci morala poli-
cija da na intervenciju omladine skine
iz urada sliku cesara Karla, pro-
slavio se je ovih dana činom, koji ga
kvalifikuje kao vjernog učenika po-
kojnog Štadlera. Glavni urednik
»Glasa Naroda« g. R. Štagljar imao
je da se vjenča u katoličkoj crkvi sa
zaručnicom protestantske vjere. Gos-
pod Bekavac uredio je sve poslove
i u predvečerje vjenčanja izjavio je
zaručniku, neka dodje drugi dan u 6
sata na vjenčanje. Zaručnici su s ku-
movima došli. Medjutim evo — be-
laja! Gospodin Bekavac u pos-
ljednjem momentu htio je iz-
rabiti situaciju i tražio je, da zaru-
čnica prijeđe na katoličku vjeru. Druk-
čije ih ne će vjenčati. Ta ogavna

prezija uzurajala je kumove i zaru-
čnika, da su par oštiri riječi izbrojili
u sakristiji gosp. župnika. Nota bene
— i zaručnik i zaručnica potpisali su
val pred nekoliko dana sve reverse,
koje propisuje katolička crkva u slu-
čaju mješovitih brakova. Prema tome
vidi se, da je čin gosp. Bekavca po-
tekao iz tranačke mržnje. Strana-
čka strast ne ostavlja naše popove ni
u sakristiji. Dokaz je tome najbolji
taj, što je isti gosp. župnik Bekavac
pred nekoliko mjeseci vjenčao dru-
gog jednog novinara sa Srpkinjom,
pravoslavne vjere i to bez ikakvih
zapreka. Ali taj je novinar bio, kako
saznajemo, urednik »Jugoslavije«, gla-
sila pučke stranke, kojoj pripada i g.
Bekavac. Kako se čuje i sam će bis-
kopski ordinarijat uredovati radi to-
ga protiv g. Bekavca.

Zaručnici su iz katoličke crkve
krenuli u njezinu protestantsku cr-
kvu, ali i tu su se protestantski po-
povi (posljednje ekspoziture german-
stva) pokazali intrasigntima. Bez
prethodnih objava nije ih htio pro-
testantski pop vjenčati.

Radi toga prosjefio je zaručnik
smjestra srpsko — pravoslavnu mi-
tropolitu Leticu i molio ga za do-
zvolu da se smije vjenčati u srpskoj
crkvi. Zaručnik (Hrvat) i zaručnica
(Slovenka, nećakinja sarajevskog
veleposjednika Jagodića) prešli su na
srpsko — pravoslavnu vjeru i vjenčali
se u srpskoj crkvi.

Sad imamo u Sarajevu taj novi-
narski kuriozitet, da demokratski
»Glas Naroda« uređuje pravoslavni
Hrvat g. R. Štagljar, a radikalnu
»Srpsku Riječ« katolički Srbin g. St.
Kobasica. I to spada među — bo-
sanske specijalitete. —v.

Združene papirnice Vevča, Goricanah in Medvodah d. l. v Ljubljani.

Včeraj, dne 7. marca, se je storil
velik pomemben korak naprej v na-
cionalizaciji naše industrije. Izvršil
se je ustanovni občni zbor nove del-
niške družbe pod zgorajšnjim naslo-
vom, ki je prevzela v last vso papir-
no industrijo družbe Leykam - Jo-
sefsta, obstoječo v Sloveniji, to je
papirnice, celulozne tovarne in bru-
silnice lesa v Vevčah, Goricanah in
Medvodah, vse vodne sile in vso to-
varniško pritiklino in opravo za kup-
nino 15 milijonov kron. S tem je pre-
šla v upravo ter po večini tudi v last
domačega jugoslovanskega kapitala
ena izmed največjih in najvažnejših
industrij na jugoslovanskem ozemlju.
Zasluga za to gre v prvi vrsti Ljub-
ljanski kreditni banki, ki je vodila te-
žka pogajanja ter sklenila dotični, ja-
ko ugodni dogovor z družbo Ley-
kam-Josefsta. Ker smo Jugoslavlani
v tej stroki še novinci ter še ne raz-
polagamo s potrebnim strokovnim iz-
kuštvom, je bilo neobhodno potrebno
da se je vsaj za prva leta zagisurlo
sodelovanje dosedanje lastnice, kate-
ri se je v to svrhu moralo prepustiti
tudi primeren delež delniškega kapla-
la, ki iznaha v celoti 20 milijonov
kron, to je 39% ali 78 milijona. Ostali
61% je trdno v jugoslovanskih
rokah ter je cela delniška glavnica
že v gotovini vplačana. Nova družba
namerava takoj razširiti tovarno v
Vevčah in postaviti vanjo nov papir-
ni stroj, tako da se bo že čez nekaj
mesecev zamoglo izdelati 120 vago-
nov več papirja kakor doslej. V fu-
žinah je projektovana nova velika
brusilnica lesa, v programu družbe
pa je za poznejši ugodnejši čas zlasti
tudi zgradba nove velike specialne
tovarne za izdelovanje časnikaške-
ga papirja v Medvodah. Vse te veli-
ke naloge pa bo zmogla seveda nova
industrija papirja le ob kreplji pod-
pori države in vlade, ki jej bo morala
iti in bo brezdvoma tudi šla na roko
pri dobavi premoga, pri izgradbi
vrednih sil, pri pridobivanju lesa in
drugih surovin, z izdatnimi carin-
skimi olajšavami pri uvozu potreb-
nih strojev iz inozemstva itd. Vsaj

gre tu za industrijo, ki je prvi tehni-
ški predpogoj vsake kulture!

Na ustanovnem občnem zboru,
ki se je vršil, kakor je že omenjeno,
včeraj v prostorih koncesionarke
Ljubljanske kredit. banke, bilo je so-
glasno izvoljeno sledeče vodstvo no-
ve družbe: predsednik: g. dr. Karel
Triller, podžupan v Ljubljani,
podpredsednik: g. Bernard Pop-
per - Altberg, predsednik delni-
ške družbe Leykam - Josefsta na
Dunaju, član upravnega sveta gg.:
Vladimir Arko, veleindustrijalec v
Zagrebu, prof. J. Breznik, pod-
predsednik delniške tiskarne v Ljub-
ljani, Avgust Praprotnik, ravna-
telj Jadranske banke v Ljubljani, dr.
Ivan Tavčar, župan in predsednik
Ljubljanske kreditne banke v Ljub-
ljani, Alojzij Tykač, ravnatelj
Ljubljanske kreditne banke v Ljub-
ljani, Hugo Weinberger, ravna-
telj Hrvatske podružnice Wiener
Bankvereina v Zagrebu, Em. Färth,
generalni ravnatelj družbe Leykam-
Josefsta na Dunaju, Viktor v. der
Lippe - Wintrup, upravni svetnik
iste družbe na Dunaju, Friderik
Schilde, centralni tehniški ravna-
telj iste družbe na Dunaju. — Po na-
rodnosti in državni pripadnosti je v
upravnem svetu 7 Jugoslovancev, 1
Čehoslovac, 1 Američan in 2 Avstrij-
ci. — Družbenemu nadzorstvu bo
imenovan na čelu g. Ivan Knez,
predsednik trgovske in obrtniške
zbornice v Ljubljani, člani pa so gg.:
Rihard Beck, višji knjigovodja na
Dunaju, Franjo Braum, bivši po-
verjenik za finance narodne vlade
SHS. v Zagrebu, in dr. Fran Win-
discher, tajnik trgovske in obrtni-
ške zbornice v Ljubljani.

H koncu s posebnim zadoščanjem
konstatujemo še, da je prvi sklep
upravnega sveta bil posvečen naši
narodni kulturi in izobrazbi. Nova
družba je namreč vztrajala kot prvi
izdaten prispevek 100.000 K tehniški
podporni zalogi na ljubljanski uni-
verziteti.

Mlada, toda velevažna narodna
industrija: vivat, crescat floreat!

Politične vesti.

== Laški strah pred čehoslova-
ško in jugoslovansko vzajemnostjo.
Italijanski opoblaščenici minister v
Pragi Bardonare je izjavil poročaj-
valcu »Tribune«, da bodo odnošaji
med Čehoslovaško in Italijo postali
še bolj pristrčni, čim se razmere ne-
koliko bolj uredijo; on da bo zlasti
podpiral potovanje in bivanje ča-
snikarjev obeh narodov v obeh drža-
vah. Minister je naglašal, da Italija
v polni meri upošteva interese Čehoslo-
vakov glede proste luke v Trstu.

== Valutno roparstvo v Jugosla-
viji imenuje »Kärntner Landsmann-
schaft« zameno kron za dinarje ter
agitira s tem med svojimi bralci. Da
bolj učinkuje, je postavil na čelo fi-
sta sliko, predstavljajočo spako. —
srbskega vojaka, ki moli kmetu v
zameno za 4 krome 1 dinar: kmet pa
se praška po glavi. »Če se priklopi-
te Jugoslavlji«, pravi list, »boste izgu-
bili 75% vsega vašega krovnega

premoženja ne vstevši že odtegnje-
nih 20%. Če pa se držite Avstrije,
vam bomo popravili vojno škodo in
viri tega ne boste izgubili ničesar.
ker je trenutno kurs jugoslovanskih
bankovcev višji, kakor kurs avstrij-
skih kron ter boste pri zameni v av-
strijskih bankah dobili najmanj pol-
no vrednost v avstrijskih kronah. Za
Korošce pomeni pripadnost k Jugo-
slaviji ne samo politično, marveč tu-
di gospodarsko smrt.« Žalostnih ak-
tacijskih laži se morajo posluževati
okrog »K. Landsmannschaft«, da jim
ljudstvo tudi v glasovalnem pasu B
ne preide z razvitimi zastavami na
jugoslovansko stran. Kakor je videti,
so se lotili sedaj naše valutne re-
forme.

== Madžarske spletke in vrhov-
ni svet. LDU. Praga. 6. marca.
(ČTU.) Vsi časopisi brez razlike od-
ločno zavračajo madžarske spletke,
ki hočejo doseči, da bi se vrnila

Madžarski vsa ona osemlja, katere
so pripadali Čehoslovlaški, Jugosla-
viji in Rumuniji ter v katerih prebivajo
poleg teh narodnosti tudi Madžari.
Časopisi poudarjajo, da more biti
omahovanje vrhovnega sveta samo
trenotna slabost in da mora v ententi
vendar zmagati zdrav razum in in-
stinkt. V tej stvari stoji ves čehoslo-
vaški narod v strujenih vrstah za
svojo vlado. Vrhovni svet zavezni-
kov je dne 12. junija 1919 natančno
določil meje Madžarske. Ta sklep je
tedanji minister Pichon objavil z ofi-
cielnim aktom, ki ga smatra čehoslo-
vaška vlada za obveznega, tako da
je na podlagi tega čehoslovaška na-
rodna skupščina ratificirala mirovno
pogodbo.

== Pismo iz Celovca. Otočni
obrazi Celovčanov so se spremenili.
Vesolje in radost sije raz nje. Po me-
stu se je raznesla vest, da bode de-
markacijska črta med conama »A« in
»B« odpravljena in s tem bo končano
trpljenje, Jugoslavlani bodo poslali v
izobilju živeža; cona »A« in cona
»B« združili se bosta v enotno cono.
Koliko je na tem resnice, ni še zna-
no, a trdovratno se trdi, da pride
večje število antantnih častnikov, ki
bodo razdeljeni po raznih občinah
dosedanje cone »A« in »B« kot nad-
zorniki priprave za plebiscit, ki
se bo baie enkrat v jeseni vršil. Dej-
stvo je, da so jugoslovanske oblasti
dovolile, da se vrnejo begunci iz one
cone v drugo, v sporazumu z intera-
lirano komisijo v Celovcu. Kar se pa
tiče vesti glede združenja obeh con
v eno cono, priporočajo bi pristojnim
oblastim, da bodo glede obskrbe do-
sedanje cone »B« z živili zelo pre-
vidne. Če ta vest odgovarja resnici
in če ni to le pobožna želja zagrize-
nih nemčurjev, moramo biti skrajno
previdni, ker izkustvo nas uči, da so
Nemci in nemčurji vedno pljuvali v
skledo, iz katere so jedli, pa da jih
ne bodedo mi nakrmili, a oni nam
bodo po stari navadi to vračali s ka-
menjem in nesramnimi psovkami. —
V slučaju, da odgovarja resnici vest,
da bo potem, ko bosta obe coni zdru-
ženi, Jugoslavija zakladala z živili
tudi dosedanje cono »B«, ki je v mi-
rovni pogodbi po želji in zahtevi
nemčurjev in Nemcev ustanovljena in
z demarkacijsko črto oddeljena od
cone »A«, bi pa priporočali, da se gos-
podom v Parizu sporoči, da nismo
samo za to na svetu, da bomo narodom
v stiski in potrebi pomagali, k
temu jih še hranili, a za plačo se nam
bo kos za kosom naše zemlje otrga-
val od države in na stotisoče našega
ljudstva darovalo tujim drža-
vam za to, ker znajo lepo govoriti in
nas na vse načine zasramovati. —
Da ne bode naše ljudstvo neinformi-
rano o teku stvari, poročalo se bode
točno o raznih ukrepih interlirane
komisije v Celovcu, oziroma drugih
odločujočih faktorjev glede Korošice.

== Ukrajinski o nas. Časnik
»Ukrajinski Prapor« z dne 24. febru-
arja 1920 prinaša o Jugoslaviji ob-
širnejši članek, iz katerega je sledeči
odstavek za nas jako zanimiv: Če že
govorimo o kulturnih mestih Jugo-
slavije, moramo ob tej priliki omeniti
kulturno izobrazbo posameznih na-
rodov Jugoslavije. Najvišjo kulturno
stopnjo so dosegli brez dvoma Slo-
venci. V Sloveniji najdemo popolno
ma evropsko organizirano državno
življenje. Železniški promet je točen
po vsem redu, vozovi zakurjeni in
razsvetljeni. Državni aparat funkci-
onira brez vsake nedostojnosti, ne
služi se ničesar o napadih in ropih, ta-
ko da je vsak državljan, kakor tudi
tujec varen in svoboden. Odgoja in
disciplina je razvidna v vseh krogih
ljudstva. Zelo razvito je šolstvo. Slo-
venci so po dolgoletnem boju, ki so
ga bojevali z bivšo Avstrijo za na-
rodno univerzo (z nami vred), jo še le
danes dobili od svoje narodne vlade.
Ravno sedaj narašča slovenska uni-
verza v Ljubljani. Tu najdemo veli-
ko skrb in požrtvovalnost za umet-
nost in godbo. Opera in drama že
donašata sijajne učinke. Cene za ži-
vila in drugo blago so precej primer-
ne in trdne. Verižništvo in spekulaci-
je se preprečijo. V Ljubljani se dobi v
prvovrstni gostilni dober predvojni
obed za 10 do 14 kron.

== Pred šestimi leti. Danes pred
šestimi leti se je pripeljal v Drač z
velikanskim pompom in ob ljubo-
sumni asistenci italijanskih in avstro-
ogrskih vojnih ladij eksponent nem-
ške imperijalistične misli princ Wied
kot mbret Viljem I. Tudi njega je po-
stavila londonska konferenca vele-
poslanikov ne da bi bila vprašala na-
rod. In Wied, mandatar evropskih
velesil, je moral končno sramotno
pobrati šila in kopita ter se s svojo
albansko krono vrniti na svoj grad.
Blamaža za velesile je bila velikana-
ska, zmeda splošna, napetost nepo-
pisna zlasti med Avstro - Ogrsko in
Italijo in da ni prišlo do svetovne
vojne iz drugih vzrokov, bi se bila
albanskem kotlu zmešala podob
broza. Kakor pa izkušamo danes
se evropski diplomati v šestih letih.

niso naučili prav nič. Kakor takrat sede v Londonu in z istim skrhanim nožem hočejo rezati usodo nam in Albancem, ne da bi nas vprašali, če smo zadovoljni, da nam odžagajo

zdrav ud z našega zdravega telesa. Mi pa te operacije ne pripustimo, ker nismo za to tu, da poskušajo diplomati, kaj morejo.

Prekmurcem knjige!

Odcepičev od Slovencev in madžarsko gospodstvo je zapustilo nam Prekmurcem žalostne kulturne posledice.

Ljudske šole, ki bi morale dati našemu priprostemu ljudstvu za življenje potrebno izobrazbo, so služile izključno pomadžarjevanju. Po naših šolah so bili nastavljeni učitelji, trdi Madžari, ki niso razumeli in se niso hoteli učiti našega »lesenega jezika«. Več let je izgubil otrok v šoli, predno sta se začela z učiteljem vsaj nekoliko razumovati (seveda madžarsko). Posledica tega pa je bila, da je otrok od ljudsko-šolske izobrazbe imel zelo malo, da ne rečemo nič.

Tega nedostatka pa izven šole ni bilo mogoče nadomestiti. Na madžarsko književnost se nismo mogli nasloniti, ker nam je bila strupena in nerazumljiva, od slovenske književnosti smo bili pa strogo ločeni. Če smo hoteli brati slovenske knjige, smo jih morali vtiho tapiti; časnike smo dobili na le po milostni poštni uradnikov, Madžarov. Razume se, da smo Prekmurci v kulturnem oziru zaostali.

Da bomo sedaj, ko smo politično osvobodeni, si sami opomogli v tem oziru, je malo upanja. Izobraževalna društva bi odpravila teli duševni bedi, toda ta so nemogoča brez knjižnic. Naše ljudstvo nima knjig, da bi jih dalo v knjižnice, ki bi bile javen duševni kapital; nanovo jih ne more nabaviti v tej drugini, posebno ne, ker je gospodarsko izmožgano od grolov in Židov.

ki so imeli v posesti naša polja in travnino ter so bili kot propagatorji madžarstva povsod protežirani. Ali naj čakamo, dokler si gospodarsko opomremo in šele takrat začnemo z izobraževalnim delom? — Ne, tudi teh spon se moramo rešiti!

Prekmurci dijak! čutimo dolžnost, da s pomočjo slovenskega naroda in s pomočjo slovenskega razumnštva v Prekmurju začnemo to delo. Nam bo najlažje, ker poznamo dušo in srce našega ljudstva, saj smo iz njega prišli, z njim hodili trnjevo pot robstva. Prosimo torej vsako slovensko družino, vsakega razumnika, vsa izobraževalna društva in vse druge prosvetne ustanove, da darujejo knjige za Prekmurce. Knjige, ki jih nikdo ali redkokoli here, so mrtve duševni zaklad. Od tega mrtvega zaklada vas prosimo, vsaj skromen del.

Nabiranje naj blagovolijo prevzeti prosvetna društva, kjer ni teh, pa č. gg. duhovniki, gg. učitelji ali kdo drugi.

Imena nabiralcev in število poslanih knjig ter kraji darovalcev homo objavili v prekmurcem listu »Novine«.

Darovi naj se blagovolijo poslati na naslov: »Prekmurška knjižnica«. Ljubljana, Tabor 12, kjer prevzamemo dijaki nadalje delo.

V enake svrhe nabirajo knjige tudi prekmurški dijaki v Verželu (p. Križevci pri Lutomeru).

Pomožna akcija za ustanavljanje knjižnic v Prekmurju.

Klic iz tržaške katorge.

Tri tisoč jih je slovenskih trpinov, ki večinoma niso zakrivali drugega, nego da niso zatajili narodnega prepričanja in ki morajo za to pregreho vseh pregreh zoper italijansko nestrpnost umirati ter trpeti v tržaških kazniščah, v »zaduhlih, smradljivih, popolnoma temnih kazematah, polnih glazolzi«, kakor to popisuje eden za vse. Pretrepali so večinoma svoje kazni, a vendar jim odtegujejo še vedno svobodo, očividno s satanskim namenom, zastrupiti in spraviti v grob tritisoč naših dela in življenja milijnih ljudi. Kdor je imel priliko biti deležen gostoljubnosti in laškem vjetništvu, ta si zna napraviti sliko o brezpriznem mojstrstvu Italijanov, s šikanami in nepretrganimi mukami uničiti v kratki dobi tisoče najkrepkejših Slovanov.

Svetohlinski narod, ki je pretakal krokodilove solze, ko so besneli Nemci po belgijskih mestih, prekaša svoje germanske mojstre, svet pa je še vedno zaverovan v zlagano 2000-letno civilizacijo. V pomladnem solncu duhteča zemlja kliče k obdelovanju, tisočji sirot in zapuščenih žen pričakuje s trepetom povratek nedolžnih trpinov, političnih kaznjencev, dežela je pomirjena in nikdo ne kvari javnega reda. Ampak ne, slovensko

ljudstvo v zasedenem ozemlju treba ugonobiti po receptu, ki so ga vporabljali Turki v Armeniji. Da, ko se je dogajalo to v daljnji, nepoznani Armeniji, takrat so se vzdignili močni glasovi iz vsega civiliziranega sveta in takoj so omahnile krvnikove roke na Bosporu, dandanes, ko si dovoljuje kulturni narod proti ravno tako kulturnemu narodu uporabo takistih zverinskih metod, — danes je drugače, t. j. quod licet Jovi non licet bovi.

Tritisoč jih je samo v Trstu, ki umirajo lakote, nevedoči niti prav zakaj in čemu in naša slovenska javnost se niti ne gane. Preotopeli smo v petletnem klanju, tako da ne razločujemo več niti glasu uklenjenega brata od glasu drugih nesrečnikov. Ne gospodarski, ne politični in zemljepisni razlogi ne vplivajo več na razsodnost deliteljev sveta. Pokazimo rajši kulturni Evropi brezmejno sovraštvo Italijanov do nas, pokažimo na legije izstradanih žrtev, ki umirajo žive zazidane v tržaških temnicah, in zbičajmo javno vest, morda se zgane še v kakšnem srcu senca človeštva. In če ne, tedaj je upravičena najvišja jeza in sveto nje: no načelo: zob za zob! P. P.

Požar v Radovljici.

V nedeljo zvečer so z Gorenjskega se vračajoči izletniki prinesli v Ljubljano novico, da je Radovljica gorela in da je bil velikanski požar. O tem požaru smo prejeli naslednje poročilo očitovca:

Radovljica, 7. marca. Danes ravno v trenutku, ko so začeli ljudje prihajati iz cerkve od glavne maše, ob 11. uri 15 min. dopoldne je nastalo na trgu veliko razburjenje. Zvonovi so začeli bti plat zvona. Po trgu se je bliskovito razlegel krik: »Gori! Gori! V Predtrgu gori!«. Na sredi vasi Predtrg je začelo goreti. Otroci so se izzvali z ročnimi granatami. Hoteli so eno zažgati, da bi eksplodirala. Granata se je zažgala in povzročila požar. Takoj je živnil velik zubel proti nebu. Ker je pihal silen veter, se je začel požar takoj širiti na bližnja posestva in bila je velika nevarnost, da vpepelji ves Predtrg. V desetih minutah je bilo vse v plamenu. Ljudje so takoj hiteli gasiti. Okoliške požarne brambe so prihiteli na lice požara ter začele z rešit-

no akcijo. Hvala gre tudi državnim železnici, ki je aranžirala posebne vlake in sicer za požarne brambe z Jelenic v dveh vlakih in za požarno brambo v Kranju v enem vlaku. Požarna bramba v Trzinu je došla z avtomobilom — Gorelo je 2 uri in pol. Z velikim in težavnim naporom se je požarnim brambam posrečilo lokalizirati ogenj in ga proti večeru udušiti.

Kako velikanska je bila nevarnost za okolico, je jasno iz dejstva, da je ves čas vladal silen veter, ki je goreče snope slame nosil ¼ ure daleč. Pri hiši, kjer je nastal ogenj, so imeli več ročnih granat, ki so med požarom trikrat eksplodirale.

Popolnoma uničenih je osem hiš z vsemi gospodarskimi posloni vred. Živno so pravočasno rešili, zgorel je samo en larec. Mnogim posestnikom so zgorele znatne množine bankovcev, skore povsod pa obleka, perilo in hišna oprava. Škoda je velikanska.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. marca 1920.

— Dnevni red javne seje občinskega sveta Ljubljanskega, ki bo v torek dne 9. marca 1920 ob 5. popoldne. Javna seja: Naznanilo predsedstva. Odobrenje zapisnika zadnje seje. Mestnega magistrata poročilo o prošnjah za podelitev domovinstva. Finančnega odseka poročila: o dopisu županov glede pobiranja izredne zvišane občinske naklade na alkoholne pijače; o dopisu županov glede podaljšanja in zvišanja gostištine za bodoče desetlet-

je; o dopisu županov glede opustitve in likvidacije mestne zastavljalnice; o poročilu mestnega knjigovodstva glede najetja posebnega posojila za mestne vožnje; o poročilu mestnega stavbnega urada glede zgradbe občinskih stanovanjskih hiš na mestnih stajbnih parcelah na Prulah; o dopisu poverjenstva za socialno skrbstvo glede odkupa mestne pehotne vojašnice v svrhu invalidske ortopedične bolnišnice; o poročilu mestnega gospodarskega

urada glede kredita za razne popravila na ljubljanskem gradu; o poročilu nadzornika mestnih ubožnic glede zvišanja oskrbovalnine ubožcev v mestnih ubožnicah; o dopisu ministrstva narodnega zdravja glede prispevka mest. občine k akciji za omejevanje veneričnih bolezni; o prošni inž. Dukiča za prodajo mestne parcele ob Cesti v Rožno dolino v svrhu poizkusne zgradbe enodružinskih stanovanjskih hiš. Upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne ter finančnega odseka poročilo o zvišanju obratnih stroškov mestne plinarne ter zvišanju cene plinu. Ravnateljstvo mestne klavnice ter finančnega odseka poročilo o zvišanju klavničnih pristojbin v mestni klavnici. Obrtnega odseka poročilo o prošnji zadruga izvoščakov za zvišanje tarife. Policijskega odseka poročila: o poročilu gasilnega in reševalnega društva ljubljanskega o delovanju tekom 11. polletja leta 1919; o prizivu Marije Kromarjeve proti odloku mestnega magistrata glede odklonitve uporabe mestnega nasada v Kolodvorski ulici.

— Tajne seje: Naznanilo predsedstva. Odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalno — pravnega odseka poročila: o dopisih upravnega ravnateljstva mestne hranilnice glede raznih personalnih zadev uradnikov mestne hranilnice; o raznih prošnjah mestnih uslužbencev v personalnih zadevah. Obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za razne obrtne koncesije.

— Jugoslovanski časnikarji so obiskali dne 6. t. m. Zvezo čeških industrijcev, kjer jih je predsednik trgovske in obrtne zbornice dr. Malinsky slavnostno sprejel. Nato so časnikarji položili venec v jugoslovenskih narodnih barvah na Hrovos spomenik. O Hrovosvem pomenu za vse slovanstvo je govoril Steva Demetrovič.

— Imenovanje. Sadjarski nadzornik Martin Humek je bil imenovan višjim sadjarskim nadzornikom v VII. čin, razredu, vinarski nadzornik Anton Puklavc v Mariboru, vinarskim nadzornikom v VII. čin, razredu, in sadjarski nadzornik Franc Corečan v Celju sadjarskim nadzornikom v VIII. čin, razredu.

— Pri poverjenstvu za javna dela sta razpisani dve mesti pisarniških praktikantov. Interesente se opozarjajo na tozadevni razpis v Uradnem listu.

— Rok za zamenjavanje kronskih bankovcev, razen za tisočake, ki se morajo zamenjati do vstetega 15. t. m., se podaljša in sicer za bankovce po 100 K do vstetega 15. aprila t. l. Za druge vrste bankovcev se bo podaljšani rok pozneje objavil.

— Ponarejeni tisočkronski bankovci. Finančni minister je izdal glede zamenjave 1000-kronskih bankovcev s ponarejenimi kolkom posebno naredbo. (N. br. 5124 od 26. februarja t. l.), ki se glasi takole: »Da se izognemo temu, da morejo brezvestni ljudje spečati med nepoučeni svet 1000-kronske bankovce s ponarejeno marko ter tako zanašati zmedo v denarni promet in oškodovati neizkušeno občinstvo, odredjam:

1. Da vsi uradi, ki vršijo zamenjavo kron, tistim, ki prinašajo 1000-kronske bankovce, kolkovane s ponarejenimi markami, odvzemajo bankovce proti reverzu z juksto in jih obdržijo v depozitu do nadaljnjega naredb. Na reverzu je treba označiti serijo in številko vsakega bankovca. Reverz mora imeti tekočo številko, ki se ujema s številko odgovarjajoče jukste. Uradi, ki vrše zamenjavo, naj si sestavijo spisek vseh reverzov po tekočem številu. V tem spisku mora biti ime in priimek tistega, ki se mu odvzemajo tisočaki ter številko odvzetih bankovcev. 2. Da vodijo stalno evidenco o tem, koliko kronskih bankovcev se je komu zadržalo, in da predlagajo o tem tedenska poročila generalnemu inspektorju ministrstva za finance. 3. Da pri odvzetju bankovcev področijo štranke, da se bo rešilo vprašanje o usodi teh bankovcev po končani zamenjavi kron.

— Varstvo ptic. Občinstvo se opozarja na razglas o varstvu poljedelstvu koristnih ptic, ki je nabit na mestni deski in pa po mestu.

— Plesni večer Cara Negri. Dne 10. in 11. t. m. priredi v veliki dvorani »Narodnega doma« ob 8. zvečer gđo. Cara Negri plesni večer. Družestna umetnica predvaja različne sila težavne plesne ter je v zadnjem času z velikim uspehom gostovala v Mariboru in drugih jugoslovenskih mestih. Na svojem sporedu ima: Ples iz opere »Kraljica iz Sabe« (Karel Goldmark), Španjolski klasični ples, Hči Andaluzije (G. B.), Orjen-talčki ples iz opere »Lakme« (Leo Delibes), Romski karakterni ples (J. Ivanescu), Bohemski ples iz opere »Carmen« (G. Bizet), G. B. drama (Karel Goldmark), Ruski narodni ples (A. S. Dragomirski), Fantasti-

ni ples II., Rapsodija (Fr. Lizet). Ples kraljice iz Sabe združuje starogrško plesno umetnost in mimiko ter zahteva pravo umetnico, da učinkuje v vsej svoji popolnosti. Pričakovati je torej umetniško visoko stoječega večera. Prodajaja vstopnic v Dolencevi trafiki v Prešernovi ulici, k

— Tobačna trafika v Rogaški Slatini št. 10 je do 30. sušca 1920 potom javnega natečaja razpisana. Enoletni kosmatni dobiček je znašal 4659 K 45. Položiti se mora predno se ponudba izroči 450 K jamščina.

— Specijalist Dr. Benjamin Ipa-vic, osem let asistent in operater Ljubljanske in Dunajske univerzitetne klinike za ženske bolezni in porodništvo, ordinira v Mariboru, Gosposka ulica št. 46.

— Gozdni požar. V nedeljo, 7. t. m. okoli 3. popoldne je nastal v gozdu med postajama Zalog - Laze velik gozdni požar. Iskre iz tovonega vlaka 32 so zanele požar, ker so padle na suho listje. Velikanski oblak, dima so se valili kvišku. Škoda je znatna. Požar so udušili proti večeru. Lokaliziranje je bilo zelo otežkočeno, ker je vse popoldne pihal močan jugozapadni veter.

— Zaradi Fausta in Zeca — are-tiran. K nedeljski večerni predstavi

»Fausta« v opernem gledališču je vse vrelo, vsi so hoteli poslušati Zeca. Se na hodnikih so ljudje prisluškovali, dame in gospodje. Tako je pri vratih za dijakine dijaškega stojšča stal neki mlad gospod B. P., držal vrata nekoliko odprta in hotel poslušati »Fausta« brez vstopnice. Ker je policijski komisar Del Linz odredil, da se vsakega brez vstopnice odstrani, je stražnik mladega elegantnega gospoda opozoril na nedopustnost ter ga je moral slednjč aretirati. Na policiji je izjavil: »Rad bi bil poslušal svetovnoznanega basista Zeca, ker pa so bile vse vstopnice razprodane, sem stal na hodniku ter pri vratih poslušal. Poslušale so tudi tri dame!«

— Tatvina usnja. V Pollakovi tovarni usnja vse krađe, kdor le more. Tam zaposleni zidar Janez Mojškerc iz Bizovika je stisnil 30 parov podplatov ter jih odnesel v »cementni vreči«. Na verižniškem uradu so sprva mislili, da so vjeli kakega verižniškega ptčka, toda pozneje so dognali, da je Bizjak tat. Izročili so ga sodišču.

Sela upravnega odbora »Narod-ne tiskarne« je v ponedeljek ob 18.

Sijajen shod JDS v Mariboru.

Maribor, 7. marca.

V veliki dvorani Narodnega doma se je danes dopoldne vršil odlično obiskani shod JDS. Navzočih je bilo preko 1000 ljudi, med njimi mnogo zaupnikov iz celega mariborskega okraja in zlasti veliko število kmetov iz bližnje in daljne mariborske okolice. Tudi žensstvo je bilo prav častno zastopano. Shod je otvoril in vodil predsednik mariborske krajevne organizacije JDS poslanec prof. Voglar, ki je pozdravil došle govornike ministra n. r. dr. Kramerja, bivšega deželnega predsednika dr. Žerjavo poslanka proto Kecmanovića, pravoslavnega župnika iz Banjaluke in poslanka dr. Kukovca. Prvi govornik minister dr. Kramelj je v dolgem z napetim zanimanjem spremljanem govoru obrazložil potek dosedanje državne politike in vzroke krize, v kateri se nahajamo. V sedanjih borbi si stojijo nasproti ideje, ki so merodajne za vsa naša narodno in državno bodočnost, ideja narodnega, socialnega in gospodarskega napredka ter ideja narodnega, socialnega in gospodarskega konservatizma; mlada jugoslovanska demokracija se bori s srbsko, hrvatsko in slovensko reakcijo, misel ujedinitelja s predsodki naše žalostne preteklosti. Nova vlada je izvršilni organ združenih separatističnih skupin, katere nimajo nič skupnega razven odpor proti zmagovalni misli demokracije in težnjo držati oblast v svojih rokah, da pri volitvah uporabijo administrativni aparat na korist reakcije. Jasen dokaz brezprogramnosti nove vlade je ekspozé min. preds. Protića, iz katerega je razvidno, da si skupine, ki sestavljajo vlado v najvažnejših točkah državne politike niso složne. Ono pa, kar nam povedo, nas mora navdajati z največjim vznemirjenjem.

Govornik karakterizira vladino izjavo o jadranskem vprašanju, ki je tako neodločna in žalostno medla, da nam vzbuja strah pred nadaljnjimi ukrepi Protićevega kabineta. Vlada, ki o življenjskem vprašanju našega naroda ne vé drugega povedati, kakor da je težko in mučno in da je Italija v boljšem položaju nego smo mi, kabineti, kateri mesto da bi svečano izjavili, da bo nadaljeval v tem oziru energično in od vsega naroda odobreno politiko Davidovičevega ministrstva, kliče samo Boga na pomoč, ne more biti sposoben, da brani dostojno in uspešno naše zapadne granice! (Burno pritrdjevanje.)

Govornik nadalje razpravlja o stališču nove vlade napram valutnemu vprašanju. To stališče je za našo krono znatno neugodnejše, nego je bilo ono demokratske vlade. Izgleda, da namerava reakcionarni blok spremeniti Veljkovičev provizorij v definitivum in izvršiti to, kar so prej slovenski klerikalci in hrvatski pravaši neopravičeno in lažljivo očitali demokratom. Značilno je v tem oziru, da nova vlada ne pravi, da bode valutno vprašanje postavila na dnevni red parlamenta,

temveč izraža samo svoje mnenje, da bi trebalo uredbo o Narodni banki predložiti Narodnemu predstavništvu v naknadno odobrenje. Grot-sken vtis mora napraviti tudi molčitecne ekspozicije o volilnem redu. Vitezi, ki so popreje lomili kopja za žensko volilno pravico ter grozili demokratom s pravcato revolucijo, če žena ne dobi svoje pravice, so obmolknili. Naravno; volilni projekt nove vlade ni nič drugega nego poslabšani projekt Davidovičevega kabineta in o ženski volilni pravici Protić noče nič slišati. Gg. Korosec in Laginja pa imajo korajžo le kadar so v opoziciji! Niti ene besede ni v vladini izjavi o agrarni reformi! Upravičeno se je bati, da se tu pravljajo reči, ki grozijo izzvati zlasti v Bosni in v Banatu opasne perturbacije.

Ne zbira jo se zaman begi in latifundisti v Beogradu ter izražajo novi vladi svoje zaupanje! Jugoslovanska demokracija se zaveda, da se program reakcije v naši mladi državi ne da izvesti, da reakcionarna vlada ne more ostati nekaj trajnega in da je torej Protićev kabinet le incident na potu našega narodnega in državnega razvoja. Ah ona je dolžna narodu in državi, storiti vse, da se reakcionarna medigra konča čimprej ter da se preko onih, ki še danes živijo z duhom preteklosti, otvori slobodna pot v našo veliko bodočnost. Več kot poldrugournim izvajanjem ministra Kramerja je sledilo burno odobravanje.

Zivahno aklamirani je na to razpravljal bivši predsednik dež. vlade dr. Žerjav o položaju v naši ožji slovenski domovini. Neradi, toda z vso odločnostjo sprejemamo boj, ki ga je pripravljala klerikalna stranka že celo leto na zahrbtn in ilojalen način in katerega nam je sedaj brezobzirno napovedala. Mi vemo, da v svobodni Jugoslaviji klerikalizem ne more nikdar več igrati vloge, ki jo je igral pod zaščito Avstrije in prepričani smo, da bo naš narod kmalu izvršil v interesu svojega verskega in kulturnega življenja, kar je predvsem potrebno: Nagnal bo duhovnika v cerkev, politiko pa iz cerkve! (Burno pritrdjevanje.) Govornik razpravlja na to o razmerju napram Nemcem in nemškutarjem. Ne moremo dopustiti, da se Nemci v naši narodni državi konstituirajo kot narod, nekdanjim nemškutarjem pa moramo omogočiti povratek v naročje naroda. (Zivahno pritrdjevanje.) Izjavlja dr. Žerjava, o katerih bomo še podrobneje poročali so žela veliko odobravanje.

Ko sta govorila še posl. Kecmanovič in dr. Kukovec je shod soglasno sprejel od dr. Serneca predlagane ljubljanske resolucije in zborovalci, ki so več kot tri ure vztrajali v napeti pazljivosti, so se razšli z življokli jugoslovanski demokraciji in njenim zmagovalnim idejam. Mariborski shod je znova pokazal, kako čvrsto je med našim narodom ukoreninjena misel, ki jo zastopa demokratska stranka.

Kultura.

»FAUST«.

Prav je sicer, ako se Gounodov »Faust« basih prikaže na ljubljanskem odru, toda glede na celotni repertoar, ob katerem že drugo leto živi naše operno gledališče, je vendarle še čas, da se izpre-govori rena baroda. Že lani, meseca junija, je bil v gledališki svet poslat gledališkemu humanitarci depla, v katerem je obraslo

svoje misli o smeri naše umetniške politike. Izrekel se je za to, da mora naše operno gledališče, občinstvo v prvi vrsti seznanjati z vsem, kar se le pojavlja znamenitejšega v hrvatski in srbski glasbeni umetnosti; Slovenci moramo popolnoma spoznati vse duševno življenje v naši državi, ker je to prevažno za našo kulturno produkcijo. Kar se čita oglek, naj se

plasti odpreti vrata vsem slovanskim kulturam ter iz teh izvajati najprej ona dela, ki so pri nas še nepoznana; šele v drugi vrsti bi morali prihajati v poštev že znani proizvodi. »Letošnja operna sezona«, pravi nadalje omenjeni dopis, »je prinesla doslej samo eno češko in eno rusko opero, ki sta se pri nas že izvajali; ni pa prinesla nobenih za nas novih ruskih, čeških in poljskih del in nobene hrvaške ali srbske stvari.«

To je bilo lani. Želje gledališkega sveta se niso vpoštevale, ko je še deloval: še manj pa se uvažujejo letos, ko ga že dolgo več ni. Operni repertoar ni doslej prinesel niti enega dela, ki bi se pri nas še ne bilo proizvajalo, pa bodisi iz slovanskih, bodisi iz drugih kultur. Naš operni repertoar nima smotrene smeri in je zategadelj nekulturen. Te vrste nečelo raziskavati, zakaj je tako, nego samo obžalovanje hočejo ugotoviti, da je tako. In vse kaže, da ostane še nadalje tako, to se pravi, da se bodo stoji kot prej brez programa, točno ustanovljenega že ob začetku sezone, uprizarjale stare opere, kakor bo pač nanašala prilika, ne pa glasbenokulturna potreba!

Pri včerajšnji predstavi je »Faust« zbuja izredno pozornost, to pa zlasti zategadelj, ker je bila Mefistova vloga poverjena gospodu Nikoli Zec u, prvemu basistu državne opere na Dunaju, in ker je Marijetico pela gospodična Richterjeva. Gospod Zec razpolaga z obsežnim glasom, sočnim v višini in pastoznim v nižjih težah; uporablja ga okusno in vrlo mansirano, poleg tega pa je misleč igralec, ki je Mefistovo demonsko naturo uveljavljal tako z značilno masko kakor s primerljivim nastopanjem. Gospodična Richterjeva je obvladovala svojo vlogo v pevskem oziru z znanimi viri, dasi bi bila lahko nekaj izrazitejša v pesmi o tuskem kralju in v ariji o nakitu; dajala pa je tudi po zunanosti Marijetici dokaj nežne poezije. Vse manj nego gospodična Richterjeva in gospod Zec je ustrezal gospod Sevič, ki je včeraj kot Faust prišel nastopiti na našem odru. Glas bi še bil, ker ni brez prijetne višine, dasi prehodi iz prsnih v glavne registre niso še dosti izravnani, ali v igri je povsem odrekel, ne glede na to, da je bila njegova maska vse prej nego faustovska. Niti enega trenutka ni imel, kjer bi se bila pojavila čustvena toplina, zato pa je tudi n. pr. vrtna scena, ta biser ljubzenske poezije, ostala brez vsakršnega nčinka. Vohče je bila nesrečna misel, pevcu, kakršne je gospod Zec, pridilisti tako nespretnega druga, Stebla je pela gospodična Šustarjeva ne sicer umetniško, kakor gre tej intimni vlogi, pač pa še dosti uspešno, ako se vpošteva, da je prvi nastopila v samostojni partiji. Njen glasovni material je izdaten, toda odavditi se bo morala eruptivnih tonov v visokih ležah. Kot Valentin je bil gospod Levart dober slasti v smrti sceni, ki jo je podal s toplim občutkom. Gospodična Ožegovičeva kot Marta vrtno scene ni oskodovala. Orkester je pod vodstvom gospoda Rukavine svoj del izvajal vestno in točno, zbor je bil agilen, dasi v ženskih glasovih ponekod precej neuglajen, scenerija je zlasti v Valparajski noči kazala okusno opremo; režija gospoda Bučarija je bila skladna. Dve baletni produkciiji sta bili pestro slikoviti in sta učinkovali ne le s koreografsko spretnostjo, nego tudi z všečnimi kostumi. Gospod Zec in gospodična Richterjeva sta prejemala ves večer glasno pohvalo; poklonjen tima je bil tudi lovorov venec, oziroma šopek, gospodu dirigentu Rukavini pa je bil po peti sliki izstopajoč podarjen lovorov venec. Čigar izročitev je operni zbor na odru spremljal z demonstrativnim ploskanjem.

Društvo za čuvanje narodnega zdravja v Beogradu izdaja že deseto leto mesečnik »Zdravje«, ki objavlja izpod peresa najboljših srbskih zdravnikov poljudne članke v vseh paragrafih ljudskega zdravstva; urednik je sloveči srbski higienik prof. dr. Jovanović - Batut. Sedaj izhaja »Zdravje« tudi v slovenskem izdanju in je prva številka pravkar izšla. Poljudno znanstvenega medicinskega časopisa Slovenci dosedaj nismo imeli, zato z zadoščenjem lahko beležimo na tem polju velik napredek. To pa še daleko ni dovolj. Da bodo listu, ki ima nalogo, čuvati narodno zdravje, mogoče ta vzvišeni namen tudi resnično doseči, mu je treba vsestranske podpore. Odprti se mu mora predvsem pot v vse stanove in v vse hiše. Dolžnost vseh izobražencev je, da širijo list med najširši plasti našega naroda. Vsaj je tudi nam vsakega dolgoletna svetovna vojna rane, iz katerih bodo še pozni rodovi krvave, ki ne preskrbimo za naglo odpravo. Najstrožje uradne odredbe pa bodo suzne, ako ne bomo naroda prav vzgojili. Najboljše sredstvo za to pa je dobro in poučno štivo. Prva številka »Zdravja« obravnava razna važna poglavja iz ljudske higijene, prinaša zlasti uaina navodila doječim materam, opozarja javnost na nevarnost ječičnih bolezni, ki trsojijo kati tuberkuloze med zdravimi ljudmi, dokazuje s svariinimi zgledi pogubnost alkoholiizma itd. — Zdravstveni odtsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani, ki je prevzel redakcijo slovenskega izdanja, in kamor naj se pošilja tudi naročnina (24 K za celo leto), se obrača na vse vzgojitelje slovenskega naroda, na vsa posvetna in telovadna društva, na vse stanovske organizacije, zlasti delavske, da širijo list v svojem krogu. Po možnosti se bodo upoštevale tudi vse upravičene želje in nasveti glede vsebine in oblike, ter poročila o njih osrednjem društvu v Beogradu.

Zlasti pa prosimo slovenske zdravnike, naj ne odrečejo listu podpore in naj se odzovejo tudi s peresom. Vsaka misel in vsak najmanjši prispevek, ki služi koristim ljudskega zdravja, bo dobrodošel. Poskušajmo poživljati delo bratov Srbov.

»Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino«. II. letnik 1. in 2. zvezek je to dni izšel. Naročnina stane 25 kron. Časopis obsega devet pol in tina sodelebov. Razprave: Walter Fr. O nomenologiji jezika. Kidrič: Prispevki in opombe k zgodovini reformacije na Slovenskem. I. Ivan Ungnad v prognanstvu (Nadaljevanje); Ramovš Fr.: Sorodstvo staroindijskega sama »Halbjahre«; Dolenc Met.: Pravi izrazi v prevodih vinogarskega zakona; Kos Milko: Srbski Brankoviči in goriski grofje. — Ocene: Ramovš Fr.: Donesek k slovenskim starostnostim; Kidrič Fr.: Josip Jurčič Zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prilatelj; Kidrič Fr.: Stritarjeva antologija; Prilatelj Iv.: Slavica. Herausgegeben von M. Murko. I. Die protestantische Kirchenordnung der Slovenen im XVI. Jahrhundert. Eine literarisch - kulturhistorisch, philologische Untersuchung von Fr. Kidrič; Kidrič Fr.: Beiträge zur bayer. Kirchengeschichte, XXVII.; Georg Loesche, Truberiana, für die Wirkamkeit im Kempten; Kos Milko: Novi doneski k zgodovini turških bojev na Slovenskem; Hauptman Ljudmil: Anton Melik; Zgodovina Srbov, Hrvatov, Slovencev. I. del. Male vesti: Nahtigal R.: Koren vend - (vond); Koštal Iv.: Etimologije; Ramovš Fr.: K zgodovini slovenske konjugacije; Ramovš Fr.: Zanimiv primer razvoja prehodnega y v slovenščini; Kidrič Fr.: Bibliografski institut; Kos Milko: K. Kadlec, Mošencky statut; Kos Milko: Dr. A. Gmirs, Das Görzer Statutbuch. — Pač ni potreba šele dokazati potrebe takega filološko-historičnega časopisa, posebno sedaj ne, ko imamo svojo lastno univerzo. Dolžnost vsakega izobraženega Slovenca je, da pozna svoj jezik, svojo literaturo in svojo zgodovino. In ravno to je namen tega časopisa, da širi slovensko znanost. Časopis izide redno štirikrat na leto. Pozivljamo vse ljubitelje slovenskega jezika, njegove zgodovine - ter znanosti sploh, predvsem naše cenjeno učitelstvo, da si čim prej naroči časopis. Tudi juristi bodo imeli dobiček od njega. Naročnino je poslati na upravnništvo C. J. K. Z.: Matica Slovenska v Ljubljani, Kongresni trg št. 7.

Iz pisarne dramskega gledališča. V sredo, dne 10. t. m. izven abonementa »Beneški trgovci«. Uloga žida Shloka igra to pot g. Danilo. V ulogi Bassanija, katero je doslej igral g. Peček, se predstavi občinstvu na novo angažirani g. Matilevič. V soboto, 13. t. m. premiera Ibsenove »Nore«. V naslovni ulogi nastopi ga Borštnikova kot gost.

Koncert. Slovenski umetnik, koncertni virtuoz Anton Trost z Dunaja priredi s svojo soprogjo gospo Claire Fiedler-Trost dne 20. t. m. v Ljubljani in 21. t. m. v Kranju koncert z zanimivim sporedom. Umetnika nastopata bodeta posamezno in skupno. Predprodaja vstopnic v trafikah v Prešernovi ulici.

Društvene vesti in prireditve.

Za zgradbo Sokolskega doma na Vrhniki je daroval brat Mirko Korenčan 2000 kron in davčni ofic. Pečak Matija v Velikovu nabral ob priliki svojega godu 249 K v isti namen. Zdravo!

Izvanredni občni zbor Narodne štališnice v Novem mestu se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. ob 10. v Narodnem domu (pevska soba). Dnevni red: 1. Prodaja bukovega lesa v Rasnem. 2. Poprava in prezidava hiše Narodni dom. P. n. člani in članice se ljudno vabijo, da se občnega zbora kar najštevilnejše udeležijo. Odbor.

Odbor društva »Sloga« ima svojo sejo v torek, 9. t. m. ob 5. popoldne na magistratu!

Gospodarske vesti.

— Naš denar v Avstriji. Slučaj nemške arogantnosti. V pojasnilo članka pod tem naslovom sledi: Slovenski denarni zavod je imel večjo vsoto naloženo pri veliki banki, ki ima ime svetovno dobro, centralo na Dunaju, drugod pa podružnice in poslovalnice. Povodom podpisa mirovne pogodbe (10. septembra 1919), je banka brezjavno vlogu slovenskemu zavodu odpovedala, velevisi, da naj v 24. urah z vlogo razpolaga. Naš zavod jo je hotel nakazati v Ljubljano. Ker ni bilo poštne zveze z Ljubljano, nakazala ga je nemška banka v Celovcu, kjer pa ona slovenska banka ljubljanska ni imela več podružnice in Slovenici ne poštne zveze. Kljub protestu od slovenskega denarnega zavoda nemška banka ni popravila svoje pomote, storjene iz samovolje in nagajivosti. Slovenski denarni zavod urgira in urgira svoj denar, ki ga je nemška banka, ki se ga je hotela pocieni otrestiti, v nepoklicane roke nakazala, pa vse zaman. Njen denar leži kot giro - konto nemške banke pri avstro - ogrski banki - brezobrestno. Kdo bo trpel škodo? Treba je torej, da v teh zadevah nujno naša vlada posreduje pri avstrijski vladi. — I. L.

— Srbsko - češka sladkorna tovarna. Dne 1. marca se je vršila druga glavna skupščina srbsko - češke sladkorne tovarne in rafinerije v Pragi. Udeležilo se je 31 delničarjev, ki so zastopali del akcijske glavnice v znesku 2.076.200 kron. Na dnevnem redu je bilo posebno letno poročilo o bilancu za čas od leta 1913.—1919. Predsednik dr. Hantuš - Karlić je orisal usodo tovarne v Čupriji v težki vojni dobi, v kateri je uspevanje in razvoj podjetja zelo trpel. Ko je bil junjski odpor srbske armade zlomljen in so Srbi odšli iz Čuprije, so tovarno zasedle nemške čete, ki se samo, da niso priznale tovarni, temveč so jo po štiriletni okupaciji pri svojem odhodu našle težko poškodovane s tem, da so poškodovale zgradbe, deloma pa odnesle inventar in zalogo ter preprečile produkcijo. Ta škoda se mora popraviti s finančnim saniranjem podjetja. Upravni svet je glavni skupščini stavil predlog, po katerem naj bi se delniška glavnica od 5 milijonov kron znižala na polovico in vplačala s polnim zneskom, potem pa zvišala na 10 milijonov kron. Glavna skupščina je ta predlog glasno sprejela ter potem donesanje glave upravnega sveta nanovo izvolila.

— Predstava »Zvezdica«. Italijanci B. si poročajo, da je naložil prometni minister v Rimu generalni sekretarji družbi, naj

prične s proučevanjem železnike svese Sv. Lucija - Trbič, čim bodo to dovoljevale atmosferske okoliščine. Ker je otvoritev proge odvisna od predlisknega predora in približni izmeri sedmih in pol kilometra, pripravila železniska direkcija vse potrebno, da se prične najprej s graditvijo

predora, ne da bi bilo treba čakati na podoben načrt ostale proge. Sočasno se železnisko ravnanstvo bavi s proučevanjem direktne dvotirne zveze Trst - Reka, ki bi ne bila odvisna od sedanje zveze teh dveh mest.

★

Najnovejša poročila.

WILSON V JADRANSKEM VPRAŠANJU NE POPUSTI.

LDU. Lyon, 6. marca. (Brezžično.) »Petit Parisien« potrjuje, da je v četrtek dospel na ameriško veleposlaništvo v Londonu Wilsonov odgovor. V njem se naglašja, da vztraja predsednik Wilson na svojem naznanju glede ureditve jadranskega vprašanja in da na vsak način vzdrži načela, ki so služila za podlago načrtu o rešitvi jadranskega vprašanja z dne 9. decembra lanskega leta.

LDU. Washington, 6. marca. (D. kor. urad. — Brezžično.) Kako poročja »Chicago Tribune« iz Pariza, zadnja dva sklena vrhovnega sveta, ki se tičeta Tracie in Besarabije, nomenoma nasprotujeta nazorom predsednika Wilsona, vsled česar je pričakovati, da bo prišlo iznova do resnih nesporazumov med predsednikom Zedinjenih držav in zaveznicami. Na vsak način bo Wilson ugovarjal obema sklenoma, ker ne sočlaja niti z dodetivljavo vse Tracie Gršči, niti s pripojitvijo Besarabije Rumuniji.

WILSON SE ODLOČNO PROTIVI LONDONSKI POGODBI.

Trst, 6. marca. »Il Piccolo della Sera« javlja iz Pariza: »Kako poročajo nekateri dopisniki pariških listov iz Londona, je dospel v London Wilsonov odgovor. Ker pa brzojavka ni bila dovolj jasna, se je zahtevalo od kableske družbe, da predloži novič tekst brzojavke. — Dopisnik lista »Echo de Paris« omenja v glavnih potezah predloge, ki sta jih stavila Anglija in Francija predsedniku Wilsonu. V njih se je predlagalo: 1. da se poskusi doseči direktni sporazum med Italijani in Jugoslavo; 2. Ako bi se tak sporazum ne dosegel, bi izdelale Anglija, Francija in Združene države posebne kompromisne predloge in 3. v najkrajšem slučaju bi se uveljavil londonski pakt. Kakor zatrjuje dopisnik, se Wilson nikakor ne namerava desinteresirati na evropskih zadevah. Od predlogov, ki so se mu stavili, bi Wilson sprejel prva dva. Pripravljen je podpisati katerikoli si bodi sporazum, s katerim bi se zadovoljila Italija in Jugoslavija. V ostalem daje na novo razumeti, da je ugotovil z noto z dne 9. decembra smer rešitve jadranskega problema. Nadalje zavrača, zvest svoje mu dosedanjemu stališču, londonsko pogodbo, ne da bi sam predlagal kako drugačno rešitev. Dopisnik končuje vprašujoč se, ali sprejme Italija, ki je pritrčila francosko - angleški noti z dne 22. februarja, češ, da ji itak še preostane izvedba londonske pogodbe, Wilsonovo noto.«

NOVA WILSONOVA NOTA.

LDU. Pariz, 8. marca. (DKU.) (Brezžično.) Nova nota predsednika Wilsona v jadranskem vprašanju je dospela v soboto na Quay d'Orsay. Kakor javljajo francoski listi, je nota v svoji obliki zmernejša. Predsednik si čestita na prirčnem duhu, ki preveča zadnje poslanice zaveznikov, vztraja pa na svojem stališču i glede Reke i glede Albanije. Glede te dežele vztraja na svojem memorandumu z dne 9. decembra.

MASARYKOVO ODLIKOVANJE.

Beograd, 7. marca. Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik regent je odlikoval predsednika čehoslovaške republike Masaryka z redom belega orla 1. stopnje.

MASARYK ČASTNI MEŠČAN BEOGRADSKIL

Beograd, 7. marca. Beogradski občinski svet je imenoval Masaryka svojim častnim občanom.

MASARYKOVO SLAVJE.

LDU. Praga, 6. marca. (CTU.) O priliki predsednikovega rojstnega dne je bila Praga slavnostno okrašena z zastavami. Predpoldne je prosvetni odbor vojaškega poveljstva priredil v občinski hiši akademijo, pri kateri so bili navzoči jugoslovenski poslanik Hribar ter romanski in belgijski poslanec. Zvečer se je predsednik peljal v gledališče v Vinogradih; narod mu je medpotoma priredil velike ovacije. V gledališču ga je svečano pozdravil vinogradiški župan ter mu čestital, medtem ko mu je občinstvo burno ploskalo.

MASARYKOVA PROSLAVA V ZAGREBU.

Zagreb, 8. marca. Včeraj predpoldne ob 10. uri se je vršila v Zagrebu v Narodnem gledališču proslava sedemdesetletnega rojstva

predsednika čehoslovaške republike Masaryka. Ob začetku slavnosti so predale tri študentke v narodnih nošah (srbski, hrvaški in slovenski) čehoslovaškemu pooblaščenču drju. Machačku pozdravno adresso hrvaške inteligence Masaryku. Nato je predaval narodni poslanec Wiljer o temi »Masaryk in mi«, za njim dr. Dvorjanković o filozofiji drja. Masaryka. Kot tretji govornik pa je nastopil dr. Hinković, ki je govoril o Masarykovem delu tekom vojne. V svojem govoru je omenjal skupno delovanje Masaryka in Paderewskega in njega samega v Ameriki. Govoril je o posetu pri Wilsonu. Rekel je, da je šel Wilson na mirovno konferenco v Pariz s trdno odločitvijo, da ima biti meja med Jugoslavijo in Italijo Soča. Toda za tem se je pričelo govoriti o Raši in pozneje celo o črti preko Raše. Nato je vprašal, kdo je dovolil, da je naša delegacija pristala na to, da se žrtvuje 400.000 Jugoslovenov Italijanom. Ako je delegacija v to dobila dovoljenje iz ograda, s kako pravico je dala to dovoljenje vlada, naiti bo potem demokratska ali katerakoli druga. — Na koncu slavnosti se je zahvalil čehoslovaški pooblaščenec dr. Machaček za prireditve. Zbor »Lisinskega« je ob ogromnem navdušenju zapel češko narodno himno, ki jo je občinstvo stoji poslušalo.

FRANCIJA NE PRIPUŠČA REVIZIJE MIROVNE POGODBE.

Pariz, 6. marca. Predsednik komisij zunanjih zadev Barthou je govoril o vladnem predlogu, da se interpelacije o zunanjih politiki odgodi na poznejši čas, pritrtil temu predlogu; obenem pa je zahteval od vlade, da nikakor ne dopusti revizije versailske pogodbe. Revizija bi pomenila za Francijo, je rekel, odpovedati se gotovim pravicam proti Nemčiji, česar pa Francija ne more storiti. Pogodba je bila predmet dolgotrajnih razprav in vsaka beseda v njej je dobro premišljena. Zato vstraja Francija na svojem podpisu in zahteva da isto storijo tudi ostale države, ki so pogodbo sopolpisale.

DEBATA O VLADNI DEKLARACIJI.

Beograd, 7. marca. Na drugi seji Narodnega Predstavnitstva, ki je določena za ponedeljek ob 10. uri, se bo razvila velika debata o vladni deklaraciji. Pričakovati je buren potek iste.

POSLANCI, KI POSEŽEJO V DEBATO O VLADNI DEKLARACIJI.

Beograd, 7. marca. Kolikor si je mogoče vsvariti iz raznih vesti približno sliko, posežejo v debato o vladni deklaraciji naslednji poslanci: Simrak in Honjec za Jugoslovenski klub, dr. Lorković in Segvić za Narodni klub, Pečić in Timotijević za Demokratsko Zajednico ter Jaša Prodanović in Rajković za republikance.

ZASEDANJE ITALJANSKE ZBORNICE.

Rim, 6. marca. Ministrski svet bo sklical zbornico na kratko zasedanje v drugi polovici tekočega meseca. Govori se o 16. ali 17. marcu.

ITALJANSKE ČETE ZAPUSTILE VLADIVOSTOK.

Trst, 6. marca. »Il Piccolo della sera« javlja iz Londona: »Glasom neke informacije agencije Reuter je odpotoval iz Vladivostoka celoten italijanski vojaški kontingent. V mestu so sedaj koncentrirane amerikanske čete.«

POSOJLO NEMČIJI.

LDU. Berlin, 6. marca. (DKU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Curha: Francoski in italijanski listi prinašajo kot politično senzacijsko vest o znatnem posojilu za Nemčijo. Poročila italijanskih listov govore, kakor da je to že izvršeno dejstvo. Nasproti poročila iz francoskih virov niso tako pozitivna. Položaj je po vseh teh vesteh presojati tako, da se zavezniki sicer načeloma strinjajo v tem, da se mora Rusiji in Nemčiji pomagati, da pa se glede praktične izvedbe tega načela med Lloyd Georgejem in Nittijem na oni strani in med francosko delegacijo na drugi strani še ni mogel doseči sporazum.

Aprorizacija.

11. februarja mes. Jutri, dne 9. marca prodaja bo Vnovečevanja za živino in mast na trgu talije meso boljšo vrste po 16 K za kg in talije meso slabše vrste po 14 kron za kg. Vsaka stranica dobi največ 3 kg.

Raznoterosti.

• Hude kazni za boljševiške agente v Ameriki. V Zedinjenih državah severnoamerikskih so vsakemu boljševišku skrbno za petami. Na West Ajitsu je bil aretiran Hrvat Mat Galjen, ki je razpečaval neko okrožnico, v kateri se zagovarjalo boljševiške ideje. Zadeva se predloži vladi v Washingtonu, ki bo gotovo odredila, da se ima Galjen deportirati ali izgnati z Zedinjenih držav. Kot varščino je sodišče doložilo 10.000 dolarjev, kar bi značalo v naši valuta milijon kron.

• Kako sodijo v Ameriki mlade zločince. V Clevelandu je obilo pokvarjene mladine. Starih zločincev je razmeroma malo, število mladih v starosti 16—20 let pa narašča. Sodnja ima vedno več posla z njimi. Med temi mladimi zločinci jih je mnogo iz boljših rodbin. Meseca decembra jih je bilo pred sodnikom Killitsem neki dan 46. Imel je nagovor, v katerem jim je predložil nevarno pot, na katero stopili in posledice. Ti mladeniči po njegovem mnenju niso hudobni, ampak slaba tovaršija in pohajkovanje sta jih pripravila do tatvin in vlomov. Odpustil jim je kazni, ukazal pa, da morajo priti 2. februarja t. l. zopet pred njega. Tačas pa so jih opazovali šerifi, kaj delajo in o njihovem delu poročali sodniji.

• Ameriški konj, ki se je najedel petakov. Poročali smo, da je imel biti 17. decembra lani konec sveta po napovedi nekega ameriškega zvezdovednega učenjaka. V Ameriki so se pripravljali na ta dan na razne načine. Eni so se opili, da bi lažje pretrpeli konec, drugi so uganjali razne druge reči. Tako je neki trgovec obesil napis na svojo prodajalno: Plačajte svoje dolgove, odjemalci, da pridete čisti na oni svet. Neki mlad fant se je prejšnji dan oženil z grdo bogato žensko, češ, saj bo samo za en dan. V Chicagu je nekdo vzel svoj denar iz banke in šel v hlev k svojnemu konju, katerega je krmil s petaki. Ko je konj požrl denarja za 150 dolarjev, so domači prišli gospodarja in ga odpeljali v blaznico.

• Nemci vračajo »ugrabljene umetnine. Iz Majna poročajo, da je francoska vlada pozvala vse Nemce, ki imajo umetnine, vrednosti in pohištvo ali druge reči iz okupiranega ozemlja, da predlože vse te predmete uradu za rekonstrukcijo v Frankofrodu. Nemci se odzivajo in vračajo take predmete.

• Kdo je imel dobiček od stavke rudarjev v Ameriki? Iz Newyorka poročajo: Vsled ponesrečenega štrajka ameriških rudarjev so rudarji izgubili na plačah 68 milijonov dolarjev, dočim se vsled stavke lastniki rudnikov dosegli dobiček v iznosu 12 milijonov dolarjev.

• Ruski židje proti židovski državi v Palestini. Osrednji odbor ruskih židov je izdal proglas, v katerem se izrekla proti židovski državi v Palestini, rekoč, da židovska buržoazija je postavila vprašanje židovske države na dnevnj red same v svrhu imperijalističnih ciljev. Ruski židje prepustijo Palestino arabakemu in budinskemu proletariatu.

• Prerokovanje. »Neue Zürcher Zeitung« je priložila prerokovanje nemškega profesorja fizike R. Mewesa. On pravi, da do leta 1932. ne bo še miru, marveč bodo še revolucije in boj. Od leta 1932. do 1960. bo mir. Razvijala se bošta promet in kultura. Od leta 1960. do 1988. bodo zopet vojne. Potem bo mir do leta 2016, potem zopet boji itd.

Poizvedbe.

Zamenjava suknje. Dotični gospod, ki je v nedeljo ob pol 3. popoldne v kavarni Evropa zamenjal suknjo, naj jo blagovoli istotam vrni, kjer dobi svojo.

Najdeno. Včeraj 5. t. m. sem našel v Prisojni ulici rjavo denarnico s malo vsoto denarja in nekaj drugih papirjev. Izgubljeni naj se zgasi pri podpisnem v Jenkovi ulici 18. Stane Lušin.

Kdo ve kaj o gosp. Ivanu Fabljančiču iz Materije št. 5, kateri je bil pri vojakih v k. u. k. Feldspitalu 1415, Etappenpost 178, Baracke F, naj blagovoli sporočiti na naslov: Cvetko Babuder, stud. vet., Zagreb, Savska cesta 14.

Proces Caillaux.

Kakor se bodo mogoče čitatelji spominjali, je meseca decembra leta 1917., ko so na francoski in drugih frontah govorili topovi svojo ognjeno besedo, naenkrat završalo po Franciji. Pariški vojaški guverner je bil predložil francoski zbornici zahtevo, da naj zbornica prekliče parlamentarno imuniteto bivšega francoskega ministrskega predsednika Caillauxa, ker so se našli v političnem procesu proti izdajci Bolo-paši pisma, ki so bila za Caillauxa posebno obtežljiva. Francoska zbornica je predlogu pritrčila in 14. januarja je bil Josip Caillaux aretiran. Vojaski guverner je svojo zahtevo utemeljeval s tem, da je imel Caillaux intimne zveze z Bolo - pašo in drugimi francoskimi in inozemskimi pustolovci in da teh zvez ni prekinil niti takrat, ko je bil Bolo - paša že v preiskavi, ki se je končala s smrtjo no obsodbo. Dalje se ga dolži, da je imel zveze s časniki Almereld, ki je izdal anarhistično - pacifiistični list »Bonnet Rouge«; da je podpiral imenovani list v njegovem delovanju in da je Al-

mereidi o priliki obelodanjenia član-
ka »O, ti Angleži!« čestitaj. Almeri-
da je bil tudi v preiskavi, ki pa se ni
končala, ker je Almerida umrl v pre-
iskovalnem zaporu. Takrat se je ce-
lo govorilo, da je bil v zaporu za-
strupljen. Nadalje je imel Caillaux
zveze z italijanskim magnatom Ca-
vallinijem, katerega je poseval v Ri-
mu s svojo soprogo pod napačnim
imenom »Renouard« ali »Renoir«. S
svojim obnašanjem, s tajnimi pogo-
vori in s svojimi stiki s sumljivimi
osebnostmi, ki so bile obdolžene ve-
leždaje, je izzval na francoskem po-
slaništvu v Rimu — tako so takrat
poročali listi — tako ogorčenje, da
ga je hotel francoski pooblaščen mi-
nister izgnati. Osebe, s katerimi je
prišel Caillaux v Rimu v stik, so ve-
ljale kot Nemcem prijazne. Strašil se
ni niti v prisotnosti najuglednejših
osebnosti nadaljevati svojo velež-
dajsko propagando. Tako je baše go-
voril, da Francoska pomladi leta
1917. ne vzdrži več. Potem preva-
me on meč v svoje roke in sklene
mir. Tudi Italija naj bo pripravljena,
da sklene z Nemčijo poseben mir.
Svet se bo čudil koncilijantnosti
Nemčije, ker Italija in Francija ne
bosta trpeli nikakih vojnih stroškov.
Vse stroške plača Rusija in Balkan.
Srbija in Rumunija izgineta z zemlje-
vida. Takoj po sklepu miru pa stopi
Francija v zvezo z Nemčijo. Italijo
in Španjo proti Rusiji in Angliji, ki
sta pravi sovražnici teh dežel.

Ob odkritju teh škandalov se je
francosko časopisje precej strastno
bavilo s celo zadevo. Caillauxa so
napadali zlasti Gustav Hervé, »Fi-
garo«, »Echo de Paris« in Maurice
Barres. 29. novembra 1917 je prin-
esel »Figaro« senzacionalno vest, da
je vojaška oblast našla osebo, ki
sprejema brzojavke in pisma za zna-
no politično osebo, t. j. za Caillauxa.
Končno so odkrili, da je na brzojav-
kah podpisan »Chevalet«, odgovorni
urednik provincialnega lista »Cour-
rier de Marnes«. Lastnik tega lista
je bil Caillaux. Takrat sestavljena
obtožnica je na podlagi zbranega
materijala vsled tega osumila Cai-
llauxa, da je hotel tekom vojne uni-
čiti zveze Francije in tako podpiral
sovražno orožje.

Preiskovalni sodnik je zaključil
svoj akt dne 15. oktobra 1917 in ga
predložil vojnemu ministru, ki je o
celi zadevi poročal na to ministrske-
mu svetu. Caillaux je bil kmalu na
to izročen sodišču, katero je pa v
prvi razpravi 29. oktobra sklenilo
vrniti akt preiskovalnemu sodniku z
nalogom, da obnovi preiskovalno po-
stopanje. In to novo postopanje je
trajalo do 20. septembra 1919, na kar
je bila zadeva zopet predložena
kompetentnemu sodnemu dvoru, ki
je določil razpravo na dan 14. janu-
arja t. l. Tega dne se je končno de-
finitivno določil pričetek procesa za
17. februarja. Obtožnica obdolžuje
Caillauxa, da je tekom vojne posku-
šal atentat na zunanjo varnost repu-
blike, ker je intrigiral proti državi,
imel zveze s sovražnikom in podpi-
ral njegovo stremeljenia, ki so bila na-
perjena proti Francoski in proti nje-
nim zaveznikom, ter pospeševal na
ta način sovražne načrte. V nasled-
nji razpravi, ki je bila določena na
dan 20. februarja t. l., je pričelo Cai-
llauxovo zasliševanje. Glede svojega
potovanja v Brazilijo meseca de-
cembra 1914 izjavlja Caillaux, da mu
je bil tam predstavljen Minotto po
poslaniku Združenih držav v Rio de
Janeiro. Caillaux pravi, da ni vedel,
da je bil Minotto germanofil, niti da
je bil v Nemčiji vzgojen. Tudi ga ni
nikdo poučil o Minottovih intimnih
zvezah z grofom Luxemburgom. V na-
daljnjih svojih izjavah o svoji zbl-
ževalni politiki z Nemčijo imenoval
je Caillaux to svojo politiko politiko
evropske spravljivosti. Nekoč je
amenil Minotto grofu Luxemburgu, češ
da Luxemburg občuduje Caillauxa in se
želi z njim seznaniti. Caillaux mu je
na to odgovoril, da je to navaden

trik, ki se ga Nemci poslužujejo v
dosedaj gotovih namenov. Na pred-
sednikovo opazkoprižna Caillaux, da
je bil Minotto gotovo nemški ogled-
uh. Res je, da mu je diktiral nekoč
neko uradno poročilo za francosko
vlado, ker ni imel pri rokah stroje-
pisca; ali poročilo ni bilo nikake važ-
nosti. Caillaux pripoveduje na to o
svojih razmerah do Lipocherja. Čita-
nje dokumentov, ki so se našli v bla-
gajni v Florenci, se na predlog za-
govornika Moro - Claffieri opusti.
Predsednik omenja, da se med temi
dokumenti nahaja tudi neko Marxo-
vo pismo in vpraša obtoženca, kako
je prišlo to pismo v njegove roke.
Caillaux izjavlja, da je dobil pismo
po nekem švicarskem posredovalcu.
Pismo je shranil, ker vsebine ni
smatral, da bi bila v kateremkoli po-
gledu kompromitujoča.

Naslednjega razpravnega dne je
govoril Caillaux o svojih odnošajih
do lista »Bonnet Rouge« in do Bolo-
paše. Bolo-paša ga je l. 1912, 1913 in
1914 vprašal večkrat za svet glede
načrta za neko banko Kolumbije in
Venezuele. Z njim je prihajal tudi g.
Alojzij Dreyfus, sin bančnega ravnar-
telja. Ker je videl, da se ga namera-
va kompromitirati, ni hotel dati ni-
kakih nasvetov. Meseca junija ali
julija je obehval nekoč Bolo-paša
skupaj s kedivom v Caillauxevi hiši.
S pašo je imel samo brez pomemb-
ne stike in l. 1917 je tudi te prekinil.
Na predsednikovo pripombo, da je
imel stike z Bolo-pašo še meseca
avgusta 1917 kljub temu, da je bil
takrat od raznih strani informiran
o sumnjah, ki so obteževale Bolo-pa-
šo, odgovarja Caillaux, da je na pod-
lagi neke izjave Vivianija razumel,
da bo Bolo-paša oproščen, vsled
česar ni imel povoda prelomiti obče-
vanja.

Glede svojih zvez z Almerideo,
urednikom lista »Bonnet Rouge«, iz-
javlja Caillaux, da so bile zveze le
take, kakor jih zamore imeti politik
z ravnateljem lista. Obtoženec pri-
znava, da je podpiral z denarjem
list za časa procesa gospe Caillaux
(= obtoženceva žena, ki je vstrelila
direktorja lista »Figaro« Jaurésa,
ker ji je grozil z objavljenjem intim-
nih pism iz njenega življenja) in da
je vsled tega prišlo med obema mo-
žema do nekakih prijateljskih odno-
šajev. Takrat pa je bil »Bonnet Rou-
ge« še patriotičen list. Podpore pa je
ustavil z junijem 1916 in sicer z
dnem, ko mu je Maloy sporočil, da
je list izpremenil svojo politično
smer.

Izpred sodišča

Vlomi v garažo hotela Union. Te-
kom meseca septembra lanskega leta
je bilo večkrat vlomljeno v avtogaražo
hotela Union, od koder so vlomilci od-
nesli angleški misliji, kapitanu Thomso-
nu, več plaščev za avto- in motorna
kolesa v prvotno cenjeni vrednosti
6900 K. Zaradi teh vlovov sta se dne
1. t. m. pred ljubljansko poroto za-
govarjala France Robič, mehanik iz Sp.
Šiške in Josip Tičar, ključavničar iz
Mengša. Razprava je bila mestoma ze-
lo živahna, zlasti diskusija o vrednosti
plaščev. Razprava je pa tudi dovela
do diskusije o postopanju ljubljanske
policije. Zagovornišvo je ostro bičalo
španski inkviziciji podobno, principom
moderne kriminalistike ne odgovarja-
joče postopanje kriminalnih uradnikov
lublanskega policijskega ravnatelj-
stva. Krivdorek porotnikov je bil, da
je France Robič kriv z 8 : 4 glasovi. Toda
glede vrednosti s pristavkom: sv tova-
rišiji nad 100 K, toda pod 400 K in da
je Josip Tičar kriv z 9 : 3 glasovi. Toda
glede vrednosti s pristavkom pod 100
kron. Sodba porotnega sodišča je bila:
France Robič šest mesecev težke ječe,
Josip Tičar dva meseca strogega zapa-
ra. Razpravo je vodil predsednik dež.
sodišča dr. O. Papež.

Predzno v božjo milost grešila.
Jožefa Povhe je služila dlje časa kot
kuharica na orož. postaji v Krškem.
Sčasoma je začela segati po tujem
blagu. Tako je vzela orožnikom kakih
20 kljuk za pričvrstitev obsežnega pe-
rila, — dalje eno erarično ruho, eno

blazino in dve prevleki ter nekaj ja-
bolik. Odgnali so jo lastni orožniki v
zapor. Dne 30. januarja se je zagovar-
jala radi tatv tatv prod novomeške
sodniho. Tatvina deloma priznava. So-
dišče ji je prisodilo štiri meseca ječe
z enim trdim ležiščem na mesec, da
bo videla, kako se leži, če je komu
ukradena blazina in ruhe.

Smola v zadnjem trenutku. Po-
sestnik Alojzij Andrejč iz Lukovce
pri Krškem je bil dobil svoj čas lepega
konja v Ljubljani. Konj je bil tako lep,
da je bodel v oči oboje posestnikova
sina, Alojzija in Matička Rajtaja z
Dovg pri Krškem. Dne 12. marca 1919
sta pozno zvečer odgnala tega konja
iz hleva in ga privezala neke v goz-
du. Drugi dan je bil na semenj za ko-
nje v Skočjanu. Odvezala sta konja in
ga gnala na semenj. Prodala sta ga ne-
kemu Irlahu za 800 kron, kolikor je
namoč Irlah obljubil, dati sta zahte-
vala zani 1500 kron. Irlah je dal 100 K
are, drugo je pa obljubil plačati le
vnapreč orožnikov. Ze sta se oddahnila,
misleč, da sta jo srečno zvozila, pa
ima stavi Irlah take nerodne pogoje.
No, pa 100 kron sta imela v žepu in če
s tem odneseta pete, bo tudi nekaj.
Toda nesreča se ni mirovala. Ko sta
se ogledovala, pa pride sin okradene-
ga Antončiča in spozna konja. Tedaj
pa ni bilo časa več premišljevat, am-
pak sta se snustila v dir, orožniki pa
za njima. Matija je odnesel pete, mlaj-
šega Lojzeza so pa vieli in spoznali.
Povedal je vse. Za to izredno smolo
na seimišču je dobil Matija dva mese-
ca, Lojze pa en mesec »ričeta«.

Svoji teti poneveril 1450 lir. Za-
četkom januarja letos je železničar-
jeva žena Katarina Perharc dala
svojemu sorodniku Antonu Petrov-
čiču, profesionalnemu verižniku iz
Logatca, 1450 lir, da jih zamenja.
Petrovič je dobil in najel invalida
Josipa Dacarja za »premeteno akci-
jo goljufije«. Dacar je odšel na tetin
dom. S polu papirja v roki je nasto-
pil Dacar pri teti kot »tajni detek-
tiv«. Javil ji je resno, strogo: »Pe-
trovičič smo pri Slonu zaprl. Lir
vaše smo mu zaplenili. Ali ne veste,
da se lire ne smejo prodajati? Ve-
ste! Jaz Petrovičiča dobro poznam.
Ker je bil z menoj višji uradnik, ga
nisem izpustil. Služba je služba!«
Pri tem je na polu nekaj »stenogra-
firale«, delajoč nekake »kljuke«. Pe-
trovič je lire zamenjal za 10.850 K.
Začela sta na to popivati po gostil-
nah v Kolodvorski ulici. Dobro sta
živela. Tekom par dni sta zapravila
8000 K. Petrovič je govoril Dacar-
ju: »Le pri meni ostani! Ne boš ne
žejen, ne lačen!« Samo v eni gostilni
sta popila 20 litrov vina po 20 K. —
Danes, 2. t. m., sedita Anton Petrov-
čič in Josip Dacar na zatožni klopi
pred ljubljansko poroto. Na vpraša-
nje, če se čutita krivim, odgovori
Petrovič: »Slavni predsednik, da.
Res je!« — Tudi Dacar prizna svojo
»detektivsko« akcijo. Sploh rabi Pe-
trovič zelo rad pri vseh odgovorih:
»Slavni predsednik!« Na podlagi
krivdorek porotnikov je porotno
sodišče proglasilo sodbo: Anton Pe-
trovič na dva meseca strogega za-
pora zaradi prestopka poneverbe in
Josip Dacar na pet dni zapore, ker je
potuho dajal. — Porotniki so smat-
rali, da lire niso bile vredne 400 K. —
Državni pravdnik dr. Ogorentz
priglasil ničnostno pritožbo na stol
sedmorice v Zagrebu.

Svojeza branitelja ustreffi. V
nedeljo po sv. Jakobu je popivalo več
fantov v gostilni Mihe Komarja pri Sv.
Roku. Morali so biti hudo žejni, ker
ob 22. uri še niso imeli vina zadosti.
Gostilničar je rekel, da je policijska
ura in jim ni hotel dati več vina. Ivan
Zaman pa je hotel na vsak način še
imeti vina. Nastal je prepir med Za-
manom in gostilničarjem. Tedaj se je
dvignil Ivan Zidar in udaril s pestjo
po mizi, rekoč: »Fante, dajmo vsak
za šefan vina, ali se pa udarimo!« To
je bil znak za složen napad na gosti-
ličarja. Kakih šest fantov je obstopilo
gostilničarja. Začelo se je prerivanje
in ruvanje. Martin in Ivan Zaman sta
podrla gostilničarja na tla in ga začela
tlačiti in skakati po njem, ki je ležal
na hrbtu. V tej veliki nevarnosti je
začel streljati Komar. Ustrelil je tri-
krat in zadel oba brata Zaman, ki sta

ga tlačila, pa tudi Ivana Zidaria, ki ga
je branil. Naenkrat so vsi zbežali od
gostilničarja, ki je vstal in šel gledat
vni. Našel je Zidaria nezavestnega na
tla. Krivavej je iz prsi šel in kmalu
umrl vsled izkrvavitve, ker je bila
prestreljena glavna žila tik nad srcem.
Oba brata Zaman in Janez Eržen so
bili težko ranjeni od strelav, in sicer
Ivan Zaman v desno prsno stran, nje-
gov brat Martin takisto v prsi. Eržen
pa v levo roko. Ker je bil Miha Komar
res v silobranu, zato je bil pri okrožni
sodnji v Novem mestu popolnoma
oproščen.

Izpred novomeške porote. Dne 1.
marca se je začelo novomeško porotno
zasedanje, ki je trajalo le dva dni. Pri-
dan je prišel na vrsto Jože Avbar iz
Kamenc pri Novem mestu. Zagovarjal
se je zaradi hudodelstva uboja in tež-
ke telesne poškodbe. Na Stefanovo 26.
decembra lani je pilo v Kastelčevi go-
stilni pri kolodvoru več fantov iz Ka-
menc in iz Bučne vasi, med njimi tudi
brata Jože in Anton Avbar, France
Augustinčič in Jakob Vrček. Ti fantje
so začeli preprič z navzočimi železni-
čarji. Prisoten je bil tudi begunec iz
Trsta Vinko Antončič, blaga in zlata
duša. Ta se ni udeleževal prepira na
nobeni strani. Ko so Kamenčani, znani
in sloviti pretepači in razgrajči, začeli
groziti in je Jože Avbar pokazal celo
vojaški bojni nož, so železničarji izri-
nili Kamničane iz gostilne. Rohneli in
razbijali so zunaj in grozili, da ubijejo
vsacega, ki pride ven. Čez čas so se
umirili in je znanaj vse potihnilo. Tedaj
je hotel zapustiti Antončič gostilno, pa
še ni prestopil praga, že je bil zaboden
v vrat, da je kriknil, se zgrudil in umrl.
Storilec mu je prerezal glavno vratno
žilo, da je pri tel priči izkrvavel. Drugi
je prišel ven Anton Može. Tudi ta je
dobil nevaren sunek v levo stran prsi,
da mu menda za vedno roka ostala
trda. Preiskava je dognala, da je za-
bodel oba Jože Avbar, Zagovarja se,
da je bil do kraja pijan. Porotniki so
potrdili glavno vprašanje in sodnija je
obsojila Avbarja na šest let težke in
primerno poostrene ječe.

Drugi dan sta se zagovarjala An-
ton Hočvar in Ignacij Novak zaradi
hudodelstva tatvine. Okoli Ambrusa
so se potikali leta 1918 in leta 1919
prav nevarni tatovi, ki se niso premi-
sljavaj uporabljati tudi orožje, če jih je
hotel kdo preznati. Tako so vdrl v
hišo, kjer je stanoval prav sam gluho-
nemi krojač Janez Nose. Z ostriro se-
kire so ga pobili na tla, vendar se mu
je posrečilo še uiti roparjem. Zato se
ni upal iti več nazaj v to samotno hi-
šo, ki jo je lastnica zaklenila. Dne 2.
septembra 1919 pozno zvečer so opazi-
li vasuoki fantje luč v tej samotni hiši.
Takoj so bili uverjeni, da so tatovi v
hiši. Jože Hračovec in oba Janeza Pu-
gelja so se oborožili, kakor so vedeli
in znali, in so se potihem približali
razsvetljenemu oknu. Videli so v sobi
dva možka, ki sta znašala razne pre-
dmete v vežo na kupček, da jih odnese-
ta. Stlačila sta vse predmete v dva
nahrbtnika, ki sta ju menda prinesla s
seboj. Ko je bilo že vse pripravljeno,
da odnese ta pokradena stvari, je od-
dal Pugeljev oče en strel v zrak. Zato
sta se tatova, katera so si pa preje
omenjeni opazovalci dobro ogledali,
prestrašila in sta zbežala skozi okno
ter pustila nagrabljene reči z nahrbtni-
koma vred v veži. Dne 28. avgusta l. l.
je bil ukraden posestniku Žagarju na
Gor. Brigi lep konj, ki je bil vreden
gotovo 2500 K. Žagar je zalotil tega
konja v Ljubljani pri posestniku Anto-
nu M., ki je povedal, da mu je posodil
konja Anton Novak iz Lazov pri Litiji.
Ta pa je povedal orožnikom, da je do-
bil tega konja od svojega brata Igna-
cija. Ignacij Novak pa se zagovarja, da
je kupil konja od nekega fanta, ki ga
pa ni poznal. Novaku na so bile razme-
re pri Žagarju poznane.

Dne 1. septembra l. l. je prišla
Marija Gregorčičeva iz Podboršta
proti svoji hiši, katero je bila zapustila
prazno. Že od daleč je videla sumljive
osebe hoditi okoli hiše. Tekla je k hiši
in zalotila Antona Hočvarja, ko je
ravno razmetaval po njenih skrinjah.
Pogledala ga je dobro in ga še vpra-
šala, kaj da išče, naka je stekel, za
njim pa nek njegov tovariš, ki je čakal
skrit v nekem grmovju blizu hiše. Na
tem mestu je našla Gregorčičeva po-
tel svojo denarnico, ki ji je bila ukra-
dena pri tej priliki. Več kot za 600 K
vrednosti sta bila pa lopova že pred
njim prihodom odnesla. Kakor vse
druge tatvine, tako tatita oba tudi to

tatvino. Toda kratak čas pred tem do-
godkom sta pralaša Antona Kastelica,
ki ju je dobro spoznal, kod se gre v
St. Vid. Ko jima je pokazal pot, pa ni-
sta šla proti St. Vidu, ampak narav-
nost proti Gregorčičevi hiši. Pa tudi
priznal je Ignacij Novak to tatvino
proti nekemu Adamču, ko je bil ž
njim skupaj zaprt v Novem mestu.
Spoznala je pa Antona Hočvarja Gre-
gorčičeva z vso sigurnostjo. — Poleti
1918 je bilo ukradene iz kašče Janeza
Krašovca 8 mernikov koruze in 2 mer-
nika pšenice. Orožniki so izsledili kot
storilca nekega Janeza Olivarja, ki je
priznal tatvino in bil že preje obsojen.
Ta Olivar pa je izdal, da je ukradel to
zrnie v družbi Ignacija Novaka. Ravno
to je potrdila tudi Marija Glivarjeva.
Vkljub trdovratnemu tajeju obeh zra-
lih pticikov, so porotniki potrdili stav-
ljena jsm vprašanja in sodnija je pri-
znala vsakemu izmed njih po 4 leta
težke ječe. Za 4 leta se bodo torej
ljudje okoli Ambrusa oddahnil, potem
pa bosta zvršila oba visoko šolo hudo-
delcev. M. G.

Darila.

Doneski za družbo sv. Cirila in Me-
toda. Podružnica v Cerkljici je poslala slede-
če zneske, ki so jih prispevali gg.: Obreza
Fr. 50 K, Galič Andr. 50 K, Žun L. 20 K,
Svet Ant. 40 K, Stiplošek S. 60 K, zbirka
Svetoze vsatbe 40 K, Gust. Bajc 20 K, ži-
sti dobilec veselice dne 15. februarja 1920
5010 K 16 vin., poravnava Debeve contra
Meden 20 K; skupaj 5490 K 16 vin. — Po-
družnica Trebnje je poslala za 11 kamnov,
in sicer gg.: dr. Iv. Stojan 200 K, M. pi.
Janko Ruprecht 200 K, Ivo Plevnik 200 K,
Drago Šmit 200 K, L. Tomič 200 K, Josip
Zupančič 200 K, Al. Pavlin 200 K, Al. Buko-
vec 200 K, učitelstvo Trebnje - Nemška
vas 200 K, Makso Trepan 200 K, Mirko
Tomšič 200 K. — Julij Novak 150 K, kot iz-
raz največje hvalečnosti go. Aneti Elsha-
cherjevi v Laškem trgu za pok. sestri iz-
kazano požrtvovalno plemenitost. — Srčna
hvala!

Družba sv. Cirila in Metoda v Lju-
bljani je prejela svečana 1920 sledeče pri-
spevke:

1. Podružnice: Slovenil gradec
100 K; Trojane 22 K; Trbovlje, m. 40 K;
Ljutomer, m. 81 K 70 v; Dobova 150 K;
Vič 30 K; Velike Lašče 40 K; Cerkljica
462 K; Središče 124 K; Železniki 211 K;
Črnomelj, z. 256 K; Ljubljana šentjakobsko-
trnovska, m. 150 -K; Ljubljana mestna, z.
24 K; Idrija, m. 3093 K 20 v; Sava, Javor-
nik, Koroška Bela 705 K; Hrastnik, z. 526
kron; Celje, m. 232 K; Dol. Logatec, z.
1490 K 20 v; Ribnica, z. 200 K; St. Janž
250 K; Jeseniška občina 315 K; Petrovče
200 K; Trbovlje, z. 423 K 50 v; Bizelsko
101 K; Metlika 1142 K; skupaj 10.558 K
60 v.

2. Iz nabiralnikov: gost. Ber-
gant, Ljubljana 5 K 71 v; Avstro-ogrski
banka, Ljubljana 21 K 4 v; gost. Tenente,
Ljubljana 2 K 34 v; trafika Pleško, Lu-
bljana 183 K; dr. J. Hračovec, Celje 25 K;
kavarna »Zvezda«, Ljubljana 105 K; E.
Dobrič, tu 17 K 51 v; skupaj 339 K 60 v.

3. Za obrambni sklad: Julij No-
vak, Ljubljana, 150 K; podružnica Trebnje
2200 K; skupaj 2350 K.

4. Razni prispevki: I. Stefan,
Zagreb 12 K; I. Tomažič, Dev. Mar. v Po-
lju, nabral 177 K; »Slov. Narod« 2230 K; v
počasenje spomina pok. dr. Bratina nabral
na pri Bončarju v Ljubljani, 60 K; v isti na-
men daroval dr. Miče Čok 20 K; O. Jane-
žič, Sv. Benedikt, nabrala 30 K; Zofka Kun-
tarič, Hotiša, zbirka šolskih otrok, 16 K 19
vin.; učiteljsko društvo za breziški okraj in
sevnikiški okraj 200 K, mesto venca pok. čla-
nu Mavru Tramske J. Kurent, tu, v poča-
ščenje spomina t. g. Martje Vernik, 40 K;
I. Kos, Radeče, nabral 22 K; Berta Čimer-
man, Ljutomer, 100 K, radi napada, da de-
luje proti Ciril - Metodovi družbi; M. R.
tu, 50 K; mesto cvetja pok. J. Debečevič;
Josip Napokol, učitelj v Borovljah, 11 K;
Frank Sakser, New York, 740 K; Ljud. Mu-
sek, Sv. Boliken, nabrala na gostiji Eme
Cajkno, 50 K; L. Bizjak, Dol. Lendava,
200 K; Fran Zalar, učitelj, Sv. Trojica, 58
kron; A. Merljak, tu 2 K; I. Seliškar, Rož-
na dolina, o priliki 40letnice poroke, 20 K;
J. Kurent, tu, v počasčenje spomina pok.
Ivane Velenič, 40 K; upravnništvo »Jugosla-
vije«, tu, 10 K; zbirka na plesu v Kranjski
gori 342 K; skupaj 4430 K 19 vin.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavsek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Vagon sena naproday. — Naslov pove

Sprejme se 6 sodarjev za izdelovan-
je novih so-
dov. Odda se pa sodarsko delo tudi na
dom solidnim in dobrih sodarjem. Les
in drugi material se preskrbi. Ponudbe
na Delniško pivovarno Laški trg, Šta-
tersko. 1795

Za eksport 5 vagon la suhih eturanih
sliv v Italijah à 25 K nu-
dim po ceni K 21.50 franko Sisa. Re-
slektanti naj se obrnejo za naslov na
upravo tega lista pod »Importeur 1798«
1798

Strojska. začetnica, zmazna slov.
in nem. stenografije se
sprejme za takojšnji nastop. Ponudbe
pod A. E. na splošno ekspedicijsko AL
MATEJČ Ljubljana, Kongresni trg 3.

Za nakup dveh his in za razširjenje
trgovine se išče
kdo posojilo 60.000 do 100.000 kron
proti ugodnim pogojem ter vr. j. j. bi na
prvo mesto. Ponudbe se priloži na
prav. Slov. Naroda pod »ugodno pose-
o/1678.

Izrujene šivilje se sprejmejo

pri A. Singer, Ljubljana Gradsko 7.
1792

Jeklena blagajna (Wertheim) se pro-
da. Naslov rove.
Asenčni zavod Drago Beseljak Ljubljana.
Cankarjevo nabrežje 5. 1778

Prodajam fotogr. aparat z opremo za
začetnike po
nizki ceni. Naslov pove upravnistiho
Slov. Naroda. 1791

Primerne lužbe v haki pisarni v
Ljubljani, 2-ita za
copoldanske ure, od 3. ure naprej, 2
uradnika, stara 24 let. Predizobrazba:
gimnazija z matura. — Cenjene pon-
pod »Popoldan 1765« na upravo lista
1765

Rudn. ravnateljstvo Rajhenburg sprejme
mojstra za izdelovanje opeke nim in
strojnim obratom. — Prednost imajo re-
fektanti s prakso strojnega obratovanja.
Eventualno zaposlovanje tudi čez simo.
Prosilci naj naslovo svoje ponudbe na-
posredoma na zgorajšnje rudniško ravn-
ateljstvo. 1783

Naprodaj imam kravo, dobro mleka-

srno, staro 2 leti. Jožef Kogoršek, Boh.
Bistrica 131. 1787

Proda se nov glg. Naslov pove upravnistiho Slovenskega
N-roda. 1781

V kuhinjo restavracije 3 li vstopiti
gospodica.
kot druga ali tretja kuharica. Pisma
prosim pod »Kuharica 1780« na uprav-
ništvo Slov. Naroda. 1780

Proda se težka, fino izdelana pokrita
kočija. Vprašaj v Boto 76
pri Domžalah. 1777

Izšemo uradnika kot predstojnika de-
lavskega urada, ki je
več v računanju in kalkulaciji delav-
skih mezd in ima izkušnje v tej stvari.
Dalje sprejme običajno plačilo z več-
letno prakso v železniški stroki. Po-
sredbe na poštni predal 31. 1673

Gradnja (likarica) traja l. Zagreb
prosa i svetlo gradnja
»Ljub« Pi-mene ponudbe na M. Kri-
patič, Zagreb, Gajeva ulica 15. 1782

Uradnik - uradnica vezban v strojeplaju,

se sprejme v pisarni
Dr. Sernec, Celje. 1773

Večja množina štedilnikov
je naprodaj. Polzeve se: Jeranova ul.
Številka 11. 10424

Proda se pisalni stroj, znamke Ha-
mond, dobro
ohranjen, vidna pisava. — A. Štežek
Borovlje. 1750

Tratnica (šne) stroje vanke vrste in
stare železo kupim
Ponudbe pod »ŽELEZO« na splošno za-
vod Drago Beseljak, Ljubljana. 1780

Staroravnje 3 lepe sobe z električno
razsvetljavo na Mestnem
trgu bi zamenjal z lepim stanovanjem
v okolici mesta. Ponudbe X. Y. pošl.
ležeče Ljubljana I. 1780

Trgovsko tehnično gospodstvo
želi s 25.000 K vstopiti v tako že po-
četo trgovino ali kakršnokoli drugo
podjetje s tist. namenov. Ponudbe
na upravo lista pod »Podjetnost 1737-
1737

Rupujem in zamenjam

staro zlato in srebro. Velika zaloga
zlatnine in briljantov. Lastna delavnica.

Alojzij Fuhs,
Šolenburgova ul. 6. 1670

Za manufakturo veletrgovino se išče
vrhovistina kontrolistinja, starejša, vse-
križna moč, ki tudi dobro korespondira in

